

ГАЗЕТА

КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

COGNOSCERE. DOCERE. ERUDIRE.

Видається з 1 січня 1817 року

Випуск 10 від 28 червня 2024 року

*Освіта
та наука
заради
майбутнього*

КОЛОНКА РЕКТОРА

КАРАЗІНСЬКИЙ – СЕРЕД НАЙКРАЩИХ УНІВЕРСИТЕТІВ СВІТУ!

Літо для каразінської спільноти почалося з гарних новин!

4 червня 2024 року було оприлюднено нове видання авторитетного міжнародного академічного рейтингу QS World University Rankings 2025. За результатами рейтингу Каразінський університет зберіг друге місце серед українських ЗВО! А в глобальному масштабі – посів позицію 741–750! Понадто, за деякими індикаторами рейтингу нам вдалося суттєво покращити свої результати! Зокрема, якщо минулого року Каразінський займав 9 місце серед українських університетів за індикатором «сталий розвиток», то цього року він посідає вже 3 місце!

Варто наголосити, що конкуренція на світовому ринку вищої освіти посилюється з кожним роком. І це наочно демонструє кількість університетів, які прагнуть увійти до рейтингу QS. Цього року агентством QS оцінювалися 5663 університети з різних країн світу, а увійшли до рейтингу – 1 504 заклади вищої освіти. Для порівняння, минулого року оцінювалися 2 963 університети, а увійшли до рейтингу – 1 503 (серед яких – лише 11 українських ЗВО). І такі цифри підкреслюють значущість результату, який цього року продемонстрував Каразінський!

Такий вражаючий результат став можливим виключно завдяки планомірній, цілеспрямованій, невтомній праці всіх факультетів та підрозділів університету! Завдяки активності, нестримній волі до боротьби та єдності всіх каразінців! Завдяки тому, що ми маємо спільну місію, усвідомлюємо свою відповідальність і прагнемо до достойного майбутнього для нашого університету, нашого міста та нашої країни!

Також слід відзначити, що університет залишається лідером за науковими

дослідженнями та освітньою діяльністю. І про це, зокрема, свідчать такі факти:

Каразінський – один з двох українських ЗВО, які входять до міжнародного рейтингу U.S. News Best Global Universities. В ньому університет також посідає 2 місце після КНУ імені Тараса Шевченка.

Протягом багатьох років Каразінський університет посідає друге місце в Україні у рейтингу наукометричної бази Scopus.

8 науковців Каразінського увійшли

до оновленого списку найкращих науковців України за версією бази даних Scopus 2024.

Наразі ми з величезним нетерпінням чекаємо на поповнення нашої великої Каразінської родини новими членами! Натхненними юнаками і дівчатами, які прагнуть здобувати знання в найкращому університеті у найкращих наставників! Адже саме ця молодь визначатиме майбутнє нашого міста і нашої країни!

*Професор Тетяна КАГАНОВСЬКА,
ректор університету.*

РЕЙТИНГИ

КАРАЗІНСЬКИЙ: СХОДИНКАМИ ВИЩЕ ДО МІЖНАРОДНОГО ВИЗНАННЯ

У QS World University Rankings 2025 Каразінський університет посідає позицію 741–750 у глобальному масштабі та друге місце серед українських ЗВО.

У THE World University Rankings 2024 університет знаходиться на позиції 1 501+.

Каразінський університет знаходиться на 2-му місці в Україні в рейтингу науково-метричної бази Scopus.

У QS World University Rankings: Sustainability 2024 Каразінський університет посідає 3 місце серед українських університетів і 821–840 позицію в глобальному масштабі.

У THE Impact Rankings 2024 університет посідає позицію 1 001–1 500 у світовому масштабі.

Вітаємо Каразінський університет, який завжди був і залишається флагоманом з впровадження інновацій у навчальний процес, це потужна освітня корпорація

із сучасними мультимедійними технологіями, лабораторіями та європейським студентським сервісом!

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

КАРАЗІНСЬКИЙ ЗАПОЧАТКУВАВ ПРОГРАМИ ПОДВІЙНИХ ДИПЛОМІВ З ДЕРЖАВНИМ УНІВЕРСИТЕТОМ МОЛДОВИ

Каразінський продовжує розвивати міжнародну співпрацю. На початку червня у межах робочого візиту до Кишинева делегація університету на чолі з ректором Тетяною Кагановською відвідала Міністерство освіти та досліджень Республіки Молдова.

Представники Каразінського зустрілися зі співробітниками міністерства та його

очільником Даном Перчуном. Відбулася зустріч з делегацією Державного університету Молдови, який є партнером Каразінського у реалізації спільного проєкту.

У межах робочого візиту делегації Каразінського університету до Кишинева затверджено програми подвійних дипломів з Державним університетом Молдови: «Бізнес-адміністрування», «Маркетинг», «Міжнародне право», «Освітні науки (Педагогіка)», «Публічні фінанси» та «Комп'ютерні науки». Навчання за програмами розпочнеться з 2024/2025 навчального року.

Ректор Державного університету Молдови Ігор Шаров передав подарунок для Почесного доктора Каразінського

університету Сергія Жадана – його видання, перекладені румунською мовою.

Крім того, керівництво університету зустрілося з колегами з USAID Moldova, Moldova Future Technologies Activity та Western NIC Interprise Fund за участі представників Посольства України в Республіці Молдова.

ВІТАННЯ!

СТУДЕНТКА УНІВЕРСИТЕТУ НУРАЯ МЕЛІКОВА ПЕРЕМОГЛА У II ЕТАПІ МІЖНАРОДНОГО КОНКУРСУ СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ РОБІТ «КРЕДИТНО-БАНКІВСЬКА СИСТЕМА: ІСТОРІЯ, СУЧАСНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»

Студентка ННІ «Каразінський банківський інститут» виборола перемогу у II етапі XI Міжнародного конкурсу студентських наукових робіт «Кредитно-банківська система: історія, сучасність та перспективи розвитку», який відбувся 6 червня 2024 року.

Дипломом переможця II ступеня нагороджено студентку 4 курсу освітньої програми «Банківська справа та фінансовий консалтинг» Мелікову Нураю Афган кизи.

Науковою керівницею конкурсної роботи на тему «Управління ресурсним потенціалом банку як складова забезпечення стабільності банківського

сектору» була доцентка кафедри банківського бізнесу та фінансових технологій Каразінського банківського інституту Олена Москаленко.

Наукова робота присвячена розвитку теоретичних положень та наданню практичних рекомендацій щодо ефективного управління ресурсним потенціалом банку як складової забезпечення стабільності банківського сектору.

Вітаємо студентку! Окрему подяку висловлюємо організаторам конкурсу – кафедрі банківської справи та страхування Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана,

зокрема завідувачці кафедри Людмилі Примостці та заступнику завідувача кафедри з наукової роботи Андрію Нікітіну.

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

ННІ «ФІЗИКО-ТЕХНІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ» ПОГОДИВ СПІВПРАЦЮ З ЦЕНТРОМ МІКРОСКОПІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ МАТЕРІЇ SPIN-LAB

У межах робочого візиту до м. Катовіце (Польща) директор навчально-наукового інституту «Фізико-технічний факультет»

Пилип Кузнецов відвідав Центр мікроскопічних досліджень матерії SPIN-Lab, де зустрівся з директором та розробником цього центру, доктором Marcin Libera.

Marcin Libera презентував можливості центру, який консолідує мікроскопічні компетенції Сілезького університету. У сучасній будівлі центру, розташованій на кампусі в Хожуві, розміщені унікальні мікроскопи, такі як: трансмісійний електронний мікроскоп, пристосований для дослідження в криогенних умовах (JEOL, F200); растровий електронний мікроскоп з ксеноновою іонною гарматою (Tescan, AmberX); растровий електронний мікроскоп з EDX, WDX детекторами та Раманівським спектрометром (Tescan, Clara); конфокальний мікроскоп з білим

лазером (Leica, Stellaris 8); рентгенівський мікротомограф (Tescan, UniTOM HR).

Обладнання центру дозволяє проводити багатоаспектні кореляційні дослідження речовини, зокрема м'якої, що сприяє розробці сучасних матеріалів і наноматеріалів, які використовуються в медицині, фармацевтиці, авіації та автомобілебудуванні.

Під час обговорення було погоджено можливість спільних досліджень і доступу до обладнання лабораторії для фахівців ННІ «ФТФ» з огляду на запуск дотичного проекту Plasma-Spin-Energy в інституті. Також було погоджено можливість проходження практики студентами інституту.

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

ПРЕДСТАВНИКИ КАРАЗІНСЬКОГО – НА ВІДКРИТОМУ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ НАУКОВОМУ ФОРУМІ ESOF 2024

Делегація Каразінського у складі проректора університету Антона Пантелеймонова та директора навчально-наукового інституту «Фізико-технічний факультет» Пилипа Кузнецова взяла участь у роботі Відкритого Європейського Наукового Форуму ESOF 2024. Він проходив у м. Катовіце, Польща.

Протягом панельної дискусії «Дослідження з Україною – найкращі практики для більш інтенсивної співпраці» було визначено найкращі практики для зміцнення співпраці між Україною та Європейським Союзом.

З урахуванням результатів «Конференції з відновлення України 2024», яка пройшла 12 червня в Берліні, було відзначено що агресія росії проти України дедалі сильніше впливає на українську науку. Зі свого боку Німеччина та Польща твердо стоять на боці України. І Німеччина, і Польща підтримують Україну в її перетворенні на сучасну наукову систему через цільові проекти співпраці. Таким чином, обидві країни роблять важливий внесок у відновлення України. А для України існує великий потенціал співпраці між Німеччиною та Польщею.

Особливо важливими визначили чотири тематичні напрями:

якнайкращий прийом українських студентів і науковців;

побудова тісного партнерства для інтеграції з ЄС, щоб Україна була більш залучена в транскордонні потоки знань

і знайшла своє місце в Європейському дослідницькому просторі;

підтримка відновлення української наукової системи для подолання наслідків війни, розширення можливостей і створення кращих рамок умов для досліджень та інновацій;

поглиблення наукового співробітництва з метою спільного вирішення глобальних викликів у сфері клімату, енергетики та охорони здоров'я.

СПОРТ

МИКИТА ДЮНЯШЕВ ВИБОРОВ ДВІ ЗОЛОТІ МЕДАЛІ НА ЧЕМПІОНАТІ УКРАЇНИ ЗІ СТРІЛЬБИ З ЛУКА СЕРЕД ЮНІОРІВ: УНІВЕРСИТЕТ ВІТАЄ

Продовжуємо здобувати нові перемоги!

Студент юридичного факультету Микита Дюняшев виграв дві золоті медалі на чемпіонаті України зі стрільби з лука серед юніорів, який відбувся у Львові 3–6 червня 2024 року. Він став кращим в особистих змаганнях та у турнірі змішаних команд разом з Іриною Ярмач.

Чемпіонат був одним з етапів відбору на юніорську першість Європи, яка відбудеться на початку липня в Румунії.

Вітаємо Микиту та його тренера, старшого викладача кафедри фізичного виховання та спорту Віктора Галазюка! Зичимо нових успіхів!

ЮВІЛЕЇ

20 РОКІВ ЮРИДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТУ: НА ПОРОЗІ НОВИХ ЗВЕРШЕНЬ ТА УСПІШНИХ ПРОЄКТІВ!

Юридичному факультету виповнилося 20! Факультет гідно крокує в ногу з часом, забезпечуючи нашу державу висококваліфікованими та компетентними фахівцями, справжніми патріотами України! Юридичний факультет такий же молодий, як і його студенти, але ж сумлінна й самовіддана праця провідних вчених-юристів, викладачів робить його

окрасою не лише університету, а й усєї юридичної освіти України!

14 червня 2024 року відбулися урочисті збори працівників юридичного факультету Каразінського університету з нагоди 20-річчя його відновлення. Учасників зборів з ювілеєм привітала ректор Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна Тетяна Кагановська – фундаторка та багаторічна очільниця юридичного факультету.

З вітальними словами до працівників, аспірантів і студентів факультету звернулися завідувач кафедри конституційного і порівняльного права Університету імені Яна Длугоша в Ченстохові (Республіка Польща) професор Богуслав Пшивора, голова Другого апеляційного адміністративного суду Армен Бегунц, а також голова відділення всеукраїнської громадської організації «Асоціація правників України» у Харківській області Андрій Тімонов.

Декан юридичного факультету Віталій Серьогін висловив вдячність працівникам факультету за високий професіоналізм і сумлінну працю, завдяки яким харківська правнича школа зберігає провідні позиції в Україні та отримує дедалі ширше визнання за кордоном, а також закликав аспірантів і студентів факультету високо нести звання випускника Каразінського університету.

Кращі науково-педагогічні працівники, представники навчально-допоміжного персоналу та студентського самоврядування факультету отримали почесні грамоти та подяки за особистий внесок у розбудову факультету.

ВІТАННЯ РЕКТОРА КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ, ЗАСЛУЖЕНОГО ЮРИСТА УКРАЇНИ, ФУНДАТОРА, БАГАТОРІЧНОГО ДЕКАНА ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ, ПРОФЕСОРА ТЕТЯНИ КАГАНОВСЬКОЇ:

– Для мене юридичний факультет став першим масштабним проєктом, втіленим у життя, джерелом натхнення і унікальним простором професійного розвитку! Саме на факультеті я сформувався як лідер і почала ставити амбітні цілі задля всебічного розвитку Каразінського університету!

З перших днів свого існування юридичний факультет був і залишається місцем концентрації яскравих, захоплених своєю справою професіоналів та осередком талановитих студентів, які прагнуть постійного розвитку та досягнення високих результатів!

Неймовірно вдячна моїм друзям, колегам і однодумцям, разом з якими ми відроджували цей центр юридичної освіти та науки! Безмежно пишаюся досягненнями наших чудових випускників і здобутками нинішніх студентів! Щиро бажаю юридичному факультету подальшого розвитку, нових звершень та успішних проєктів!

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю ДО ЮВІЛЕЮ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

ДЕКАН ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ, ПРОФЕСОР ВІТАЛІЙ СЕРЬОГІН: «ГОЛОВНЕ – СФОРМУВАТИ У СТУДЕНТІВ ЛЮБОВ ДО ПРОФЕСІЇ!»

Сьогодні юридичний факультет набирає стрімких обертів розвитку під керівництвом професора Віталія Серьогіна, якого на посаду декана офіційно було призначено восени 2022 року. Віталій Олександрович закінчив Українську державну юридичну академію, тривалий час служив в органах внутрішніх справ, а наразі старанно виконує обов'язки, покладені на нього щодо розбудови факультету.

З нагоди 20-річчя юридичного факультету, ми мали честь зустрітися з деканом та обговорити сучасний стан та перспективи факультету-ювіляра.

– Пане Віталію, кілька слів про історію виникнення, відродження юридичного факультету?

– *Юридичному факультету в стінах Каразінського одночасно 20 і 220! Чудово бути молодим, але водночас мати кількасотлітню історію! Юридичний факультет Харківського університету веде свою історію з 1804 року, від відділення морально-політичних наук, яке*

згодом перетворилося на факультет. У 1920 році юридичний факультет було ліквідовано і на його основі створено правовий факультет Харківського інституту народного господарства, який у подальшому став Національним юридичним університетом імені Ярослава Мудрого. Відродження юридичного факультету почалося у 2001 р., коли за Наказом ректора в межах філософського факультету була створена кафедра правознавства. У 2002 та 2003рр. був проведений набір студентів за спеціальністю «Правознавство» і їхня кількість склала 34 та 35 осіб відповідно. Після відкриття факультету студенти цих двох груп були переведені з філософського на юридичний факультет. Юридичний факультет було відновлено у 2004 році. Відродження факультету у стінах одного з найстаріших університетів Східної Європи було зумовлене необхідністю відбудови структури класичного університету, а також сприяло поповненню державних, громадських, правоохоронних органів та установ кваліфікованими фахівцями-юристами. Засновницею, фундаторкою, багаторічним деканом юридичного факультету стала Заслужений юрист України Тетяна Євгенівна Кагановська, нині ректор Каразінського університету.

– Що сьогодні являє собою колектив факультету, співробітників, науковців, студентів, скільки факультет містить кафедр, напрямків роботи?

– *Наразі до складу факультету входить 5 кафедр. Підготовка фахівців на юридичному факультеті проводиться за освітніми програмами «Право» та «Міжнародне право». Здобувачі вищої освіти послідовно вивчають базові та спеціальні юридичні дисципліни, а також дисципліни гуманітарної та соціально-економічної підготовки. Для здобувачів вищої освіти освітніх ступенів «бакалавр» та «магістр» передбачений вибір спеціалізації за одним з трьох*

профілів підготовки: державно-правовий, цивільно-правовий, кримінально-правовий. Освітню діяльність на юридичному факультеті здійснює понад 80 науково-педагогічних працівників, 15 з яких – доктори юридичних наук і понад 60 – кандидати наук. Наразі на факультеті денно та заочно навчається близько 1000 студентів.

– Що є, на ваш погляд, запорукою розвитку юридичного факультету?

– *Запорукою підготовки висококваліфікованих правників є належна матеріально-технічна база, постійне відпрацювання теоретичних знань на практиці, ефективна робота юридичної клініки, розгалужена мережа баз практики та постійна співпраця зі стейкхолдерами. Не менш важливим свідченням успіху для юридичного факультету є наші студенти. Вони вдало поєднують навчання, наукову роботу (будучи переможцями Міжнародних студентських самітів і Всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт), творчою діяльністю і спортом тощо.*

– Ви, як декан, що вважаєте найважливішим у роботі, що дає наснагу працювати?

– *Я фанат юридичної професії, і нічого іншого робити краще не вмію. Тому про юриспруденцію можу говорити довго. Колись мене в дитинстві питали: ким хочеш бути, – я казав, професором, біологом, вивчати тварин, хотів займатися наукою. В підлітковому віці мене зацікавила військова служба, військова форма. А вже наприкінці школи я захотів стати юристом, боротися за справедливість. У підсумку, частково, всі мої бажання здійснилися, бо я отримав юридичну освіту, пропрацював у міліцейських погонах, і все життя займаюся наукою. Отож, виходить, що я щаслива людина, я займаюся улюбленою справою все своє життя, і нічого не хотів*

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю ДО ЮВІЛЕЮ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

змінювати. Ось уже 10 років пробігли в стінах Каразінського, ніби один рік, і я жодного разу не пожалкував. Коли я йшов сюди працювати, я і не розраховував бачити себе деканом, я людина на пенсії, професор на кафедрі – і це мрія кожного науковця. Але, коли запропонували, зрозумів що є відповідальність перед колективом, студентами, їхніми батьками, декан собі не належить. Намагаюся працювати за принципом чесності, відкритості, справедливості, адже все тимчасове, і ми в цьому житті тимчасові... тому, коли треба буде залишити посаду декана, мені не буде соромно дивитися в очі колегам. Коли голосували за мою кандидатуру, з 82 проголосувало 80 – «за», вони довірили свою долю, тому мають право з мене вимагати звіту, наскільки я виправдав надії. Інколи доводиться приймати непопулярні рішення, але я завжди спокійно дивлюся людям в очі. Тетяна Євгенівна змогла сформувати дуже потужний і ефективний колектив однодумців, де панує спільне бачення роботи, це родина, це дає змогу вирішувати будь-які завдання. Найголовнішим завданням постає зберегти все набудоване. Для мене особисто це був виклик, адже Тетяна Євгенівна заклала дуже високий рівень вимог до перебування на цій посаді. І ти вже не можеш знизити планку, бо працівники звикли і не хочуть гірше. Головне завдання було підтримати цей високий рівень, зберегти колектив, забезпечити можливості реалізації того потенціалу, щоб люди не думали лише про безпеку, а могли сконцентруватися на викладанні та науці.

– Всі ці 20 років ви спостерігали за розвитком та змінами на факультеті. Які найголовніші зміни, виклики, новачі можете відзначити і чим пишаєтесь?

– До юридичного факультету завжди була прискіплива увага. Спочатку відчувався певний скепсис, але тепер вже всі розуміють, що харківська правничка школа – не єдина в обличчі юракадемії, а принаймні триєдина: це – Каразінський університет, академія імені Ярослава Мудрого і університет внутрішніх справ, – потужні та амбітні, і всі ми не стільки конкуренти, скільки колеги, адже харківська правничка школа – це

окрема історія. Ми не озираємося на наших колег-конкурентів, ми йдемо своїм шляхом. І ось за 20 років ми з'являємося на першому місці вітчизняного рейтингу. Треба віддати належне керівництву університету, яке дбає про демократичну цінову політику освітніх послуг, при тому що ми не програємо і в якості освітньо-виховної та наукової діяльності. Важливо, що якби ми не йшли ці всі 20 років на рівні флагманів сучасної української юридичної освіти, ми б не витримали конкуренції. З часом прийшли до розуміння, що якісну освітню програму побудувати відносно легко. Складнішим є виклик цілісного і багатогранного розвитку факультету, який був би конкурентним не тільки в Україні, а й у світі. Нашим внутрішнім викликом всередині було питання взаємодії та співпраці між факультетами і, мені здається, що цю проблему вдалося досить добре вирішити, особливо завдяки студентам. До речі, зауважу, на нашому факультеті значно менша відстань від студента до декана, ніж у тій самій юракадемії, я вдячний студентському самоврядуванню, у нас із ними плідна співпраця. Зокрема, на початку червня разом із керівницею студентського самоврядування Анною Бортник здійснили візит до Києва, брали участь в обговоренні Концепції взаємодії Верховного суду та закладів вищої юридичної освіти. Конструктивна співпраця зі студентами – наш пріоритет. Я запровадив практику загальних зустрічей студентів з деканом, подекуди зустрічі тривають годинами.

Сьогодні ми надійно інтегруємося в корпус європейських освітніх та наукових центрів, маємо меморандуми про співпрацю з провідними юридичними компаніями, контакти з провідними вишами Європи та світу. Нещодавно повернувся з відрядження до Польщі, де найстаріший державний вищий навчальний заклад на теренах Європи та один із найбільших та найпрестижніших у Польщі Ягеллонський університет ухвалив з нами спільні проекти про співпрацю. З нами співпрацюють також Університет Генуї (Італія), Інститут Макса Планка (Німеччина), Університет Яна Длугоша в Ченстохові (Польща), і ми разом із ними навчаємо і навчаємося. Ми надіслали свою наукову літературу до бібліотеки в Краків. І це честь для

кожного фахівця в Україні, щоб його праці зберігалися в бібліотеці університету, де навчався Коперник... У нас на факультеті реалізуються два грантові проекти Модуль Жана Моне Erasmus+ – «Конституційне право ЄС» і «Договірне право ЄС», там задіяні зарубіжні колеги, це розширює наші горизонти і себе позиціонувати, і бути долученими до тих процесів, що відбуваються в Європі. Нещодавно я отримав запрошення на Конгрес конституціоналістів Польщі, який відбудеться восени.

– Репутація факультету тісно пов'язана із працевлаштуванням та затребуваністю на ринку праці випускників, розкажіть про найуспішніших вихованців?

– Те, що ми на правильному шляху, підтверджується результатами нашої роботи – нашою гордістю – випускниками, які перебувають у когорті успішних юристів країни і реалізують себе у сфері юриспруденції – судді, прокурори, адвокати, нотаріуси, керівники структурних підрозділів органів державної влади та місцевого самоврядування, правозахисних організацій. Тут є певна деталь, далеко не всі юристи хочуть оприлюднювати свої персональні дані, багатьом правоохоронцям це заборонено, дехто не афішує своїх зв'язків. Але ми намагаємо тримати контакт із випускниками, адже це потрібно і для вступників. Слово «успіх» – у кожного має свій зміст: хтось себе бачить генпрокурором, а хтось просто вимірює успіх у рівні зарплати, попри все маємо переконання, якщо ти фахівець високого рівня, ти точно зобракувати не будеш. Факультету 20 років, а випусків було 15, всі наші випускники – це нова генерація юристів, представлена в авторитетних правових компаніях, органах влади, закладах освіти. От, наприклад, наша випускниця, професорка кафедри кримінально-правових дисциплін, Шайтуро Ольга Павлівна наразі член Ради прокурорів України, працює на факультеті, молода, а вже досвідчена й авторитетна серед фахівців-правників людина. Є інший момент, завдяки тому що Каразінський займає лідерські позиції в світових рейтингах, з нами охоче спілкуються та налагоджують контакти зарубіжні партнери, зокрема з США, Німеччини, Польщі, Прибалтики.

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю ДО ЮВІЛЕЮ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Як-от, навесні поточного року десять італійських професорів місяць абсолютно безкоштовно читали лекції нашим студентам про право Європейського Союзу. Ще, до прикладу, приватний університет Вашингтона і Лі, де навчання коштує понад 65 тисяч доларів на рік, за власної ініціативи узгодив з нашим факультетом програми співпраці з точки зору протидії корупції та підтримки доброчесності, так як вони бачать в нас гідних партнерів. Навіть в умовах війни ми набираємо на спеціальності «Право» та «Міжнародне право» достатньо велику кількість студентів – значить нам довіряють. В Україні є відкритий доступ до всіх нормативних актів і судових рішень, і це сприяє можливості навчання в онлайн. А онлайн, мусимо визнати, сьогодні задовольняє сучасну молодь та батьків. За розкладом сьогодні викладач приходить до студента, є консультації, спілкування, всього достатньо. Сьогодні більшість заходів, у тому числі і наукових, проходить дистанційно. Ось наприкінці квітня відбулася Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених, у якій брали участь кілька десятків наших студентів, а також здобувачів вищої освіти з інших університетів України та держав-членів ЄС.

– Які основні освітні та наукові проєкти реалізовує юридичний факультет

сьогодні?

– Спеціальності 081 Право та 293 Міжнародне право є регульованими, тож наше головне завдання – забезпечувати підготовку фахівців-правників згідно із державними стандартами. Крім того, одним із наших пріоритетів є розширення участі у грантових програмах, зокрема в межах Еразмус+. Доволі амбітною є програма «Університетський підручник», який ми зараз реалізуємо. Що стосується наукової діяльності – маємо розвивати наші наукові школи, посилювати позиції в тих сферах правничої науки, де маємо певний пріоритет, а також розширювати географію наукової співпраці із зарубіжними колегами.

– Плани надалі? Яким бачите факультет через 10 років, в наступний ювілей?

– Не можу відкрити Вам усіх планів, але маємо грандіозні та величні цілі в рамках академічної мобільності та співробітництва між провідними університетами світу, де Каразінський буде виступати як флагман, уособлення студентства міста Харків. Відповідно, щоб зарубіжні колеги в подальшому продовжували нарощувати спільні проєкти та програми. Ми будемо продовжувати розвивати практику запрошених професорів, адже зарубіжні

колеги виявляють ініціативність та зацікавленість у цьому. А головне – це щоб ті, хто прийде на навчання до юридичного факультету Каразінського університету і через 10, і через 100 років, згадували нас, – тих, хто забезпечував його діяльність у ці важкі для нашої держави часи, – «незлим тихим словом», як таких, хто на практиці довів, що освіта і наука попри війну – справді можливі.

– Пане Віталію, вже стартувала вступна кампанія-2024! Основний меседж, який би Ви хотіли передати майбутнім абітурієнтам?

– Шановні абітурієнти, приходьте на навчання до юридичного факультету Каразінського університету, станьте частиною інтелектуальної еліти країни, відчуйте справжню потужність харківської правничої школи і справжню академічну свободу! Зробіть правильний вибір, пориньте у світ правових відносин і правових норм, відчуйте себе частиною величного механізму, завдяки якому забезпечується верховенство права, і водночас активним учасником розбудови України як демократичної, правової держави, орієнтованої на забезпечення прав і свобод людини і громадянина.

Ліна ТИМАРСЬКА.

ЯК ВСЕ ПОЧИНАЛОСЯ: ЗІ СПОГАДІВ ПРОФЕСОРА МИКОЛИ РУДЕНКА ПРО ПЕРШИЙ РІК СТАНОВЛЕННЯ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

У 2004 році, працюючи на посаді проректора з наукової роботи Академії прокуратури України (м. Київ), автор цих рядків мав честь отримати пропозицію перейти на роботу до Каразінського університету на щойно поновлений (01.06.2004 р.) юридичний факультет. Виконувачкою обов'язків декана факультету була призначена Т. Є. Кагановська. Метою факультету передбачалося підготовку високоосвічених юристів для правового забезпечення становлення української державності, фундаментального оновлення законодавства, проведення судової реформи, посилення захисту прав і свобод громадян, боротьби зі злочинністю. Студенти мали отримувати підготовку за напрямом «правознавство» освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Перший набір студентів складав 40 осіб.

17 листопада 2004 року відбулось урочисте відкриття факультету, де з цього приводу взяли участь керівники вузів, судових та правоохоронних органів Харківської області, представники юридичних вищих навчальних закладів та установ України, професорсько-викладацький склад університету.

На факультеті було створено 3 кафедри: 1) державно-правових дисциплін; 2) кримінально-правових дисциплін; 3) правосуддя. Мене, у вересні 2004 р. було обрано на посаду завідуючого кафедри правосуддя. Основні напрямки діяльності кафедри – організація судових, правоохоронних органів та адвокатура, судочинство у господарських справах, цивільне, цивільно-процесуальне право, кримінально-процесуальне право та ін.

На кафедру було прийнято п'ять викладачів: канд. юрид. наук В. В. Богдан, І. В. Венедиктова, Ю. М. Таланов, котрі й започаткували викладання на факультеті цивільно-правових дисциплін. Активну наукову діяльність в царині захисту інтелектуальної власності проводив

проф. В. І. Жуков. Методистом кафедри працювала К. В. Кім, лаборантом – Г. С. Рибалко. Останій став кандидатом юридичних наук і досі працює на факультеті.

Слід згадати також про колег – кафедру державно-правових дисциплін, завідувач – Т. Є. Кагановська. Основними напрямками діяльності цієї кафедри були питання теорії держави і права, конституційного права, адміністративного і фінансового права, екологічного та земельного права, трудового права та ін.

Викладачами були підготовлені і читалися курси: «Фінансове право» (Т. Є. Кагановська), «Теорія держави і права» (А. А. Письменицький), «Трудове право» (Л. В. Кулачок), «Банківське право» (Л. В. Новікова), «Історія держави і права України» (В. В. Калініченко), «Історія держави і права зарубіжних країн» (О. С. Рождественська). Методистом кафедри працювала Е. В. Путятіна, в даний час – старший інспектор деканату денної форми навчання по роботі з іноземними студентами, голова профспілки юридичного факультету.

Кафедру кримінально-правових дисциплін очолював док. юрид. наук, професор В. М. Трубников. Основні напрямки діяльності кафедри: кримінальне та кримінально – виконавче право, кримінологія, криміналістика, судова медицина та психіатрія, соціологія злочинності, правова статистика та ін. В Україні широко були відомі праці проф. В. М. Трубникова, спеціаліста в галузі кримінально-виконавчого права, автора понад 200 наукових праць, а також доцента кафедри І. Д. Гончарова – автора праць з кримінального процесу. Методистом цієї кафедри з дня її створення сумлінно працювала Ю. В. Краснова, в даний час – старший інспектор деканату.

Студенти факультету мали отримувати знання з гуманітарних дисциплін:

філософії, релігієзнавства, соціології, політології, основ економічної теорії; вивчати фундаментальні юридичні та професійно-орієнтовані дисципліни: теорію держави та права, історію держави і права України і зарубіжних країн, конституційне, адміністративне, фінансове, цивільне, сімейне, кримінальне, кримінальний, господарський та цивільний процеси, правові основи інвестиційної і підприємницької діяльності, а також їм надавалося право вільного вибору вивчення таких дисциплін, як філософія права, митне та податкове право, соціологія злочинності, теорія комунікацій, захист інтелектуальної власності. Велику організаційну роботу в цьому напрямку на той час проводила заступник декана з навчально-методичної роботи Л. В. Новікова. Слід згадати також й про незмінну працівницю деканату – Н. М. Богданову.

Певна увага на факультеті приділялася науковій (заступник декана В. М. Трубников), культурній та спортивній роботі студентів, які займалися у наукових, спортивних секціях, брали участь у

ДО 20-РІЧЧЯ ВІДРОДЖЕННЯ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

конкурсах художньої самодіяльності (заступник декана Г. В. Борисов). Мова йдеться і про студентів, яких було переведено з філософського на юридичний факультет, на якому вони навчалися за спеціальністю «правознавство» освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст». У 2002 році набір цих студентів склав 34 особи, у 2003 році – 35 осіб.

Основними напрямками наукових досліджень юридичного факультету було право Євросоюзу, питання авторського права, захисту інтелектуальної власності, проблеми пенітенціарної системи, організації судових і правоохоронних органів, тощо.

Важливою подією на факультеті стало одностайне обрання у травні 2005 р. Т. Є. Кагановської на посаду декана факультету. Саме Тетяна Євгенівна внесла вагомий внесок у справу становлення і утвердження факультету. З обранням її деканом на факультеті було продовжено роботу над програмою запровадження нових спеціалізацій відповідно до потреб різних сфер юридичної практики, над розвитком міжнародних зв'язків, розробленням нового змісту правових дисциплін, які викладалися у вищих навчальних закладах, над створенням нового покоління підручників, навчально-методичних посібників, дидактичних та інформаційних засобів навчання.

У серпні 2005 р. було створено кафедру цивільно-правових дисциплін та обрано завідувачем кафедри доцента І. В. Венедиктову.

У подальшому на факультеті розпочалася праця над отримання ліцензії ДАК Міносвіти України на підготовку студентів за спеціальністю «правознавство» освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст». Факультет було переміщено до Північного корпусу університету.

*Професор Микола РУДЕНКО,
Заслужений юрист України.*

ВІТАННЯ ДО ЮВІЛЕЮ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

20 РОКІВ ОСВІТНЬОГО ТА НАУКОВОГО ПОСТУПУ: СВЯТКУЄМО РАЗОМ!

Професор Тетяна Сироїд, завідувач кафедри міжнародного і європейського права:

– Кафедру було створено рішенням Вченої ради університету 31 серпня 2016 р. Відтоді вона проводить навчально-виховну і методичну діяльність зі спеціальностей «Міжнародне право»

і «Право» українською та англійською мовами, а також здійснює науково-дослідну діяльність за цими напрямками. В 2017 році відбувся перший випуск магістрів, що навчалися за спеціальністю «Міжнародне право». У тому ж році за нашою спеціальністю було відкрито аспірантуру. У 2020 р. відбувся перший випуск бакалаврів. З 2021 р. захищено п'ять дисертаційних робіт аспірантів кафедри. Двоє з аспірантів залишилися працювати в нашому університеті. Нині колектив нашої кафедри складається з 11 викладачів, з них три – доктори наук, п'ятеро мають науковий ступінь кандидата юридичних наук, двоє – ступінь доктора філософії за спеціальністю 293 «Міжнародне право». Велика увага приділяється збагаченню навчального процесу новітніми методиками викладання, науковою та навчально-методичною літературою. За останні п'ять років викладачами опубліковано 21 наукову статтю у наукових журналах, внесених до баз даних Scopus та Web of Science, близько 100 наукових статей у наукових фахових виданнях України та зарубіжних країн, розділи в 14 вітчизняних та зарубіжних колективних монографіях. Працівниками кафедри опубліковано понад

20 підручників і посібників, які активно використовуються в навчальному процесі. Визнанням високої якості опублікованих праць є перемоги у всеукраїнських конкурсах наукових і навчальних видань. Пишаємося досягненнями наших студентів, які навчалися за обміном у Латвійському університеті, брали участь у міжнародних стажуваннях, посідали призиви місця у міжнародних конкурсах з Міжнародного гуманітарного права, Міжнародному конкурсі судових дебатів з міжнародного публічного права (Jessup) тощо.

Наступній ювілей, поза сумнівом, факультет святкуватиме у зовсім інших умовах. Насамперед, через десять років ми трохи забудемо про вимушене навчання та роботу в режимі «онлайн» та зустрінемося разом із колегами, студентами та нашими випускниками, гостями з університетів України та інших країн у святково вбраному актовому залі. Ми згадуватимемо всіх, хто доклав зусиль для відродження факультету, викладачів, що колись працювали на факультеті, говоритимемо про досягнення тих, хто завершив навчання в *alma mater* та став видатним правником, обговорюватимемо

ВІТАННЯ ДО ЮВІЛЕЮ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

перспективи подальшого розвитку. Наш університет перетвориться на навчальний заклад європейського рівня, до Харкова будуть приїздити на навчання за обміном, на стажування та до літніх шкіл студенти й викладачі з вишів центральної, західної та північної Європи, азійських країн та з американського континенту.

І нині нам є що продемонструвати і чим поділитися, а через десять років наші напрацювання поставлять наш факультет в один ряд з найкращими європейськими юридичними школами.

У цей день хочу побажати якнайшвидшої перемоги та миру. Нехай всі виклики,

пов'язані з війною, будуть з гідністю подолані та відійдуть у минуле. Зичу нашому факультету і університету нових можливостей і перспектив, сталого розвитку та нових досягнень, а головне – високої оцінки та добрих відгуків з усн наших студентів і випускників.

Доцент Марк Воронов, завідувач кафедри конституційного і муніципального права:

– Кафедра створена у 2008 році, наразі нараховує 7 науково-педагогічних працівників, зокрема, до складу кафедри входять декан факультету професор В. Серьогін та заступник декана з наукової роботи доцентка Г. Зубенко. Кафедра працює професійно, системно, згуртовано, займає провідні місця в різноманітних рейтингах кафедр факультету і університету. На кафедрі налагоджений якісний навчальний процес, постійна увага приділяється навчально-методичній, науковій, організаційній, виховній роботі. На кафедрі підготовлені аспіранти, які своєчасно захистили

дисертації. Команда кафедри тричі успішно реалізувала Модулі Жана Моне програми Erasmus+. Це є особливим здобутком кафедри. Наша головна мрія – це закінчення війни! Щодо планів. Перше, це повернення повноцінного навчального процесу в стінах Північного корпусу Каразінського університету. Друге, ми хочемо бачити зацікавлені очі наших студентів та аспірантів, повернути незабутню атмосферу офлайн спілкування на юридичному факультеті. Все інше ми зробимо разом! Юридичний факультет – це ознака якості та успіху! Так тримати!

Доцент Олена Устименко, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін:

років існування кафедра стала важливою частиною української правничої школи та продовжує відігравати провідну роль у підготовці майбутніх юристів. На базі кафедри студентам та аспірантам викладаються дисципліни приватно-правового профілю, зокрема: «Цивільне право (загальна та особлива частина)», «Сімейне право», «Міжнародне приватне право» тощо. Наразі до складу кафедри входять 2 доктори юридичних наук та 10 кандидатів юридичних наук, які успішно поєднують викладацьку роботу із практичною діяльністю в сфері права. В різні часи на кафедрі працювали знані юристи, які продовжили професійний шлях в органах прокуратури, адвокатури, судовій системі та законодавчій гілці влади. Науково-педагогічні працівники кафедри на постійній основі вдосконалюють свою педагогічну майстерність, проходячи стажування в міжнародних установах та організаціях; входять до штату

редакційних колегій наукових видань; приймають участь у міжнародних науково-практичних конференціях та науковій діяльності в цілому, виступаючи авторами наукових статей, підручників, посібників, монографій; забезпечують виконання грантових програм тощо. При кафедрі працює «Школа приватного права», на засіданнях якої студенти мають фахові дискусії з проблемних питань приватного права із запрошеними спікерами-практиками. Маю надію, що кафедра й надалі буде гідним представником юридичного факультету серед вітчизняної та міжнародної правничої спільноти, продовжуючи впевнений шлях до міжінституційної співпраці із закордонними університетами та впровадження нових грантових програм. Бажаю нашому найкращому юридичному провітанню під рідним мирним небом та до зустрічі в аудиторіях Каразінського!

– Кафедра цивільно-правових дисциплін була створена рішенням Вченої ради Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна у 2005 році. За майже 20

ВІТАННЯ ДО ЮВІЛЕЮ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Доцент Наталія Гришина, завідувач кафедри державно-правових дисциплін:

– *Випробування, що випали на долю України у 2022 році, стали серйозним викликом для кожного з нас як людини, громадянина, фахівця. Протягом поточного року, попри екстремальні умови, викладачі кафедри забезпечували провадження освітнього процесу на належному рівні. Досвідчені викладачі нашої кафедри проводили профорієнтаційну роботу, наукові гуртки, приймали участь у міжнародних конкурсах. Під керівництвом викладачів кафедри державно-правових дисциплін були захищені дисертації, проведені науково-практичні конференції і семінари. Завдання кафедри – не тільки поглиблювати і розширювати співпрацю*

з нашими міжнародними партнерами, але й розробляти й реалізовувати спільні освітні та наукові проекти. На наступний найближчий ювілей є величезне бажання та віра, що всі ми зберемося у святковій залі, у повному складі колективу щоби урочисто зустріти свято всією факультетською родиною. А сьогодні – слова великої вдячності колегам, студентам за те, що попри всі перепони залишаєтеся вірними своєму вибору та нашому факультету. Бажаю юридичному факультету процвітання здобутками свого колективу та вихованців на довгі роки, миру, підкорення нових вершин!

Доцент Гліб Рибалко, в.о. завідувача кафедри кримінально-правових дисциплін:

ректора №0202-1/088 від 01 червня 2004 року в університеті створено юридичний факультет, до складу якого включено й кафедру кримінально-правових дисциплін. Її завідувачем було призначено доктора юридичних наук, професора Василя Трубникова, який очолював кафедру кримінально-правових дисциплін до серпня 2016 року. З вересня 2016 року на посаду завідувача кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету призначено доктора юридичних наук, професора, Заслуженого юриста України Олександра Житного.

У минулому році кафедрою було успішно фіналізовано Модуль Жан Моне 611432-EPP-1-2019-1-UA-EPPJMO-MODULE «Criminal policy of the European Union/ «Кримінальна політика ЄС».

Результатом величезної праці колективу на науковій та освітній ниві, його вклад в розвиток юридичної науки відображають понад 500 наукових праць.

Ювілей факультету та кафедри – це передовсім важлива нагода ще раз повернутися до славетних традицій, вшанувати тих, хто доклав зусилля до його заснування, становлення, його наукової слави. Маємо чудову нагоду ще раз привітати нашого ректора, професора, Заслуженого юриста України Тетяну Кагановську, адже завдяки її організаторським здібностям з'явилися і факультет, і наша кафедра, і наразі вся наша дружня юридична родина може з гордістю святкувати своє 20-річчя.

– *Кафедра кримінально-правових дисциплін одна з трьох найстаріших кафедр факультету, яка також святкує свій 20-річний ювілей. Так, згідно Наказу*

Сьогодні кафедра кримінально-правових дисциплін має значний науково-педагогічний потенціал, який забезпечується роботою 4 докторів юридичних наук, 5 кандидатів юридичних наук, 1 кандидат ветеринарних наук.

Кафедра забезпечує викладання обов'язкових та вибіркових дисциплін. Викладання здійснюється українською та англійською мовами.

ОСОБИСТОСТІ

«Я ХОЧУ БУТИ ПОТРІБНИМ ЛЮДЬМ», – ЕЛЕКТРОМОНТЕР КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ДЕМ'ЯНЕНКО ЄВГЕНІЙ МИКОЛАЙОВИЧ

Каразінський – це не тільки науковці та студенти. Це велика кількість людей, які дбають про приміщення університету та наше комфортне перебування в ньому. Дем'яненко Євгеній Миколайович – електрик п'ятого розряду служби головного енергетика Харківського національного університету, що відповідає за електромережі та генератори, ремонт та обслуговування електроустаткування. Також він є дійсним членом-кореспондентом і технічним експертом приватної організації «Міжнародна академія наук та інноваційних технологій».

З нагоди 219-річчя Каразінського, цієї зими Євгеній Миколайович отримав нагороду за професійне, сумлінне, відповідальне, творче виконання службових обов'язків. Його називають «золотими руками» Каразінського.

– Звісно, мені дуже приємно було отримати цю нагороду. Особливо враховуючи те, що в університеті я працюю лише рік. Але за цей час ми багато чого встигли. Наприклад, ми робили кабінет на базі стоматологічної поліклініки. В рамках спільної діяльності нашого університету і обласної ради, задля покращення матеріально-технічної бази Каразінського, ми відновлювали приміщення стоматологічного кабінету. Я проводив там електрику, коли влаштовувався на роботу. А до війни я працював у іншій фірмі. Взагалі у мене, як у інженера, є більше шістдесят патентів, і ще понад сто неоформлених. Люблю свою роботу за можливість винахідництва! Але починав я свою кар'єру з учня слюсаря, у сфері водопостачання та каналізації. Тоді й дійшов до старшого майстра. Також я був головним енергетиком та головним приладистом на заводі алюмінієво-бронзових сплавів, де ми робили матеріал для пластин Бурану, першого радянського орбітального корабля багаторазового використання. Із технічних інновацій,

своїм найбільшим досягненням я вважаю те, що я, як винахідник, у цьому році зміг півторакіловатним двигуном розігріти повітря до 140 градусів, а це дуже високий показник. Мене мотивує те, що я хочу бути потрібним, корисним. Ми з сім'єю не виїжджали з Харкова. Син Андрій зараз служить у ЗСУ, донька Вікторія – викладає. Сім'я допомагає триматися на плаву. Також мене дуже надихає, що

є на кого орієнтуватися, з кого брати приклад. Ось наш головний енергетик, Артем Шевченко. Ми називаємо його «ураган», навіть вірші про нього писали! Це мотивує, коли керівник такого рівня. І ми всі намагаємося тримати планку, щоби йти в ногу з університетом.

Меланія РИБАЛКО.

У ПАМ'ЯТІ НАЗАВЖДИ

АЛЕЯ САКУР У КАРАЗІНСЬКОМУ БОТАНІЧНОМУ САДУ: ПЕРЕДІСТОРІЯ...

Увічнити пам'ять про кожного Героя, котрий життям, як бронєю, захищав українську землю, – наш святий обов'язок. 20 квітня, у День довілля, спільнота Каразінського університету висадила 12 дерев – сакур на території ботанічного саду в пам'ять про небесних каразінців...

Університетський літопис зберігає важливі сторінки історії. Розповідаємо, як каразінська громада обирала та облаштовувала символічне місце, яке нагадуватиме всім про подвиг Героїв.

Анатолій Бабічев, проректор з науково-педагогічної роботи:

– У День довілля ми зібралися з працівниками та студентами університету, щоб висадити 12 сакур у пам'ять про загиблих каразінців внаслідок повномасштабного вторгнення РФ. Зараз їх 53. Це ті, про кого ми знаємо. Це і студенти,

і випускники, і викладачі... Але остаточна кількість каразінців, які загинули на фронті, залишається поки невідомою. Невідомою є нині й кількість наших воїнів, хто служить у війську. Висадження сакур – це лише мала частка того, що ми можемо й повинні зробити для вшанування загиблих героїв, які віддали своє життя за свободу. Звичайно, ми обговорюємо увіковічнення в якійсь скульптурі, певній композиції, але будемо чекати Перемоги. І тоді реалізуємо проєкт. Це місце має стати символічним: коли будемо бачити цвітіння дерев, це нагадуватиме нам про тих, хто віддав найцінніше – життя.

Проректор зазначив, що основна робота з благоустрою та закладення Алеї пам'яті лягла на плечі каразінської профспілки, зокрема голови профспілки Анатолія Голтвянського.

Анатолій Голтвянський, голова Первинної профспілкової організації:

– Ідея та прагнення висадити дерева в пам'ять про полеглих на фронті каразінців виникла восени минулого року на факультеті комп'ютерних наук. Ідея важлива й необхідна, адже люди віддали за нашу незалежність своє життя. І ми повинні повсякчас пам'ятати про їхній подвиг та розповідати своїм дітям. З цією пропозицією на ректораті я звернувся до керівництва університету. Пані ректорка Тетяна

Свєніїєвна одразу дала згоду. Було ухвалено рішення: визначити місце пам'яті навесні 2024 року. Спершу шукали баланс між різними поглядами: шанування має бути в усіх перед очима, аби породжувати відповідне шанобливе ставлення до пам'яті загиблих Героїв, чи все ж таки в спокійній атмосфері... Дійшли висновку, що Алея пам'яті має бути облаштована в доступному малолюдному місці, щоби там мати змогу побути на самоті зі своїми думками, спогадами. Ще один важливий момент: замало висадити дерева, за ними ще треба вчасно доглядати. Тому зійшлися на думці, що кращого місця вшанування пам'яті, аніж територія ботанічного саду годі шукати! Туї, магнолії чи сакури? Ініціативна група практично відразу дійшла згоди вибрати саме сакури, символ молодості й краси, дерева, оповиті легендами. Разом з директором ботанічного саду Володимиром Гресем та заступником директора Олександром Альохінім оглянули спочатку територію ботанічного саду, що на вул. Отакара Яроша та на вул. Клочківській, 52. З погляду довоєнного досвіду проведення екскурсійних програм, запланованих у межах святкування 220-річчя університету модернізації, реконструкції території, ця частина ботанічного саду найвдаліше вписувалася в концепт вшанування. Наступні три умови: знайти кошти, відшукати, привезти відповідний сорт дерев та підготувати місця для висадження.

У ПАМ'ЯТІ НАЗАВЖДИ

Профспілка виділила кошти, з допомогою Каразінського благодійного фонду вирішили всі фінансові питання. З підбором і пошуком рослин, питанням їх доставлення професійно впорався Олександр Альохін. Відповідно до технології посадки сакур, як з'ясувалося, потрібно було ще викопати 12 глибоких ям, кожна з яких мала бути об'ємом понад куб. Силами лише працівників ботанічного саду це зробити було досить складно. Тому профспілка звернулася через голів профбюро до спільноти Каразінського з проханням долучитися всім охочим до реалізації цього етапу. Сформувалася ініціативна бригада каразінців з 16 осіб: працівники та студенти ФКН, історичного, фізтеху, інституту державного управління. Особисто слід відзначити наших археологів Костянтина Пеляшенка і Станіслава Заднікова, вони професійно займаються розкопками та Івана Бабія і Дмитра Лабенка, колишніх військових, які взяли на себе левову частину роботи. Чотири дні натхненної праці вистачило для підготовки місця для висадження дерев. Наш захід був на часі, адже збігся із Днем довкілля, із Всеукраїнською акцією захисту природи. Навпевне, каразінці дійсно відчують час. На мій погляд, рушійною силою реалізації

була підтримка: передусім ректорки університету Тетяни Кагановської, проректора Василя Блиндюка, профспілкового активу, працівників ботанічного саду і небайдужих каразінців. Відчуваю гордість, що ми це зробили. Щиро, продумано, з душею...

Віталіна Федоренко, фахівець 1 категорії кафедри безпеки інформаційних систем і технологій, голова профбюро ФКН:

– Вшанування загиблих козаків, наших героїв – це давня українська традиція, яку Каразінський університет підтримує повсякчас. Сьогодні ми живемо в страшні часи війни, і є свідками відкриття алей слави та пам'яті, що увіковічують імена захисників, які поклали життя за свободу та незалежність країни. На жаль, так сталося, що восени 2022 року загинув студент 3 курсу факультету комп'ютерних наук Володимир Іващенко, а через рік, восени 2023 – наш випускник, старший викладач Євген Діденко. Це була наша родина, найкращі хлопці, золотий генофонд, яких ми дуже любили і якими ми пишалися. Ось у мене на руках фото Вови Іваценка з котиком на руках. А ось світлина з випускного Жені Діденко, щасливого та усміхненого. Волею долі педагог

і студент зустрілися в підрозділі «Кракен», пішли туди добровольцями. Це була для нас важка втрата. Тому в жовтні 2023 року й виникла ідея вшанувати пам'ять героїв... Спочатку ми запропонували висадити вічнозелені «свічки» ялівицю, навіть відшукали рослини та місце, де їх розмістити. Головна ідея в нас була висадити хвою на ділянці між північним корпусом та метро «Держпром», а також змонтувати пам'ятні банери з іменами загиблих воїнів. Як голова профбюро я звернулася з цією пропозицією до голови каразінської профспілки Анатолія Голтвянського. Хочу зауважити, що всі питання, які ми направляємо до нашої профспілки, завжди розглядають та вирішують не завтра, а одразу. Анатолій Володимирович миттєво відреагував, того ж дня на ректораті виніс це питання на обговорення, і пані ректор Тетяна Євгенівна ухвалила рішення втілювати ідею вшанування подвигу та пам'яті небесних каразінців. Згодом, виявилось, що ця територія, яку ми запропонували не університетська, і рішення вимагало узгодження з архітекторами міста, міською владою тощо... Тому вирішили обрати територію Каразінського та перенести висадження пам'ятних дерев на весну. Усе вийшло якнайкраще. Сакури – то вияв шанси та поваги до

У ПАМ'ЯТІ НАЗАВЖДИ

наших Героїв. Можливо, з часом тут змонтують стелу з іменами загиблих захисників, каразінців, які поклали своє життя у боротьбі за волю.

Станіслав Задніков, старший науковий співробітник Музею археології:

– У пам'ять про товариша, професійного археолога Олексія Крютченка, який присвятив своє життя улюбленій справі та захисту Батьківщини, ми разом із Костянтином Пеляшенком долучилися до облаштування Алеї сакур на території ботанічного саду. Як тільки почалася російська агресія у 2014 році, Олексій одним із перших пішов воювати на Донбас. У лютому 2022 року він одразу долучився до лав ЗСУ, але через рік страшна хвороба перекреслила всі плани цієї талановитої людини. Олексій був для мене особливим... Захоплювався з дитинства археологією, любив свою країну понад усе та віддав життя за неї, він достойний найвищого пошанування. Будемо робити все можливе для того, щоб прийдешні покоління знали, якою ціною виборюється Україна...

Я на Клочківській, 52, майже в самому центрі метушливого Харкова. Це ділянка історичної частини ботанічного саду, якому цьогогоріч виповнюється 220 років. Під час прогулянки чудовими ландшафтами ботанічного саду відчувається багато вологи, світла, тут квітучі фотозони всюди, унікальні колекції рослин з різних куточків земної кулі, неймовірна краса, якою може насолодитися кожен харків'янин. Оглядову екскурсію ботанічним садом спеціально для читачів університетської газети провів заступник директора ботанічного саду Олександр Альохін. Олександр Олексійович розповів, якою є частинка Японії на теренах каразінського ботсаду, як відбулося висадження і чи витримала наша алея всі несприятливі кліматичні фактори.

Олександр Альохін, заступник директора ботанічного саду:

– Найстаріший ботанічний сад України було засновано разом з університетом у 1804 році. Сьогодні

це структурний, науково-дослідний, природоохоронний підрозділ університету. Багато рослин, звісно, з того часу не збереглися. Справжньою гордістю саду є старожили колекції: майже сторічна фінікова пальма і дуб кам'яний в оранжереї та дуби на території дендрарію, яким майже 200 років. Рослини, як люди, доживають певного віку й відмирають. В умовах міського середовища дерева живуть ще менше, ніж у лісах. Окрім важких екологічних умов промислового міста, додаються несприятливі фактори занадто дренажних піщаних ґрунтів цієї ділянки ботанічного саду, де не затримується волога. Отже, основне завдання працівників ботанічного саду, окрім збереження неоціненної колекції, урізноманітнити її новими, більш декоративними, видами та сортами. Майже 30 років тому ми розпочали нашу програму оновлення, збагачення ботанічного саду цікавішими, рідкіснішими екземплярами світової флори та почали прибирати хворі, перерослі, неліквідні рослини. Наразі віддаємо перевагу рослинам з обмеженим ростом, з колоновидною, карликовою та плакучою формою крони, аби вони не закривали перспективи. У межах стратегії збагачення колекційного фонду ботанічного саду та з урахуванням ландшафтної композиції ми й створювали Алею сакур. 3 12 дерев – 3 сакури червонолисті, 6 вишень пильчастих

сорту Kanzan та 3 колоновидні. Сучасні садові технології побудовані так, що рослину можна висаджувати в будь-який час вегетаційного періоду, адже їх вирощують у контейнерах із замкнутою кореневою системою, яку не порушують при висадженні, вона майже стовідсотково приживається. На цей час сакури вже відцвіли й будуть квітнути наступного року приблизно в той же час, у квітні-травні... Оскільки це буде місце пам'яті, куди будуть приходити люди побути наодинці зі своїми думками, то в планах зробити його комфортнішим. Відродити трійчастий басейн, що поруч, це історична споруда, якій понад 150 років. Поставити кілька лавочок, зробити доріжки. Напевне, з часом зі сторони вулиці, уздовж дороги, закріплять інформативний стенд про небесних каразінців, кому присвячена Алея сакур. А допоки ми, працівники ботанічного саду, турбуємося про японські вишні з ніжно-рожевими квітками, поливаємо їх, слідкуємо за тим, щоб вони росли.

Нехай Алея сакур у каразінському ботанічному саду завжди буде місцем, де кожен з нас зможе знайти внутрішню силу та вдячність за те, що ми маємо сьогодні. Низький уклін захисникам України. Вічна пам'ять та шана небесним каразінцям!

Ліна ТИМАРСЬКА.

ЗНАВЧИНЯ МОВ АЛІСА ХАТАМОВА ПРО НАВЧАННЯ В ПАЛЕРМО ЗА ПРОГРАМОЮ ERASMUS+

Наш університет надає багато можливостей. Наприклад, міжнародні програми обміну, одна з яких – загальновідома Erasmus+, що націлена на вивчення культури та мови. Аліса Хатамова – студентка 4 курсу спеціальності «Англійська мова та література і переклад та друга іноземна (італійська)». Минулого року вона їздила за програмою Erasmus в італійське місто Палермо на семестр. З нами вона поділилася цим унікальним досвідом, розповіла про систему навчання та цікаві моменти з подорожі.

– Поділіться, як ви потрапили на цю програму?

– Я хотіла поїхати на Erasmus+ ще з 1 курсу, і оскільки в мене друга мова – італійська, університет надає нам можливість їхати в Італію. На 1 курсі була ще юною, на 2 – почалася війна, і я опинилася в окупації. На 3 курсі побачила оголошення і відразу зрозуміла, що це мій шанс. Якраз добре вже знала мову. Вирішила подати заявку, бо жити 5 місяців у Італії, це й зі стипендією, з новими друзями, – це круто.

– Якою мовою проходило навчання?

– Було два предмети: італійська лінгвістика, яку ми вчили італійською (її викладали для місцевих включно, а не тільки для іноземців); англійську викладали англійською. Навіть українська лінгвістика складна, а італійська їй поготів. Добре, що я мала подруг, які мені дуже допомагали та все пояснювали.

– Чи не складно було налаштуватися на італійську?

– Ми приїхали на початку лютого, незадовго до навчання. Університет надав нам можливість пройти безплатні мовні курси. Приблизно тиждень у мене була адаптація, але коли встуди лунає італійська, а англійської майже не знають, ти вимушений вивчати мову. У мене було багато друзів, тому потрібно було пояснювати свої страхи, почуття, думки, і я швидко освоїлась. Під кінець програми італійська навіть стала кращою за англійську.

– Як проходило навчання?

– Не так, як в Україні. Там є лекції, але їх можна відвідувати добровільно, бо не так сильно перевіряють присутність. А екзамен там усні. Предмети можна було обирати, найголовніше – зберегти кількість кредитів. Для цього я робила learning agreement, тому італійську в Каразінському не перездавала. Натомість склала усний екзамен, і його результати перевели в нашу стобальну систему. Взагалі пари там можуть бути навіть по 3–4 години, але, якщо чесно, 4 години вже ніхто не витримував. Норма – 2 години 30 хвилин. Семестр завершується екзаменом, на який дають три спроби. Якщо не зміг з першого разу – йдеш на другу. Хочеш – відразу йди на третю спробу, і ні для кого це не проблема. Викладачі йшли нам назустріч, приділяли увагу, цікавилися, чи все зрозуміло.

– Як ви поєднували навчання в нашому університеті та за кордоном?

– Мені зробили індивідуальний навчальний план. На пари з італійської можна було не під'єднуватися, хоча я все одно це робила. Мені було нескладно все поєднувати. Ще їй пари не збігалися за часом. Зранку я йшла слухати лекції очно, потім під'єднувалася до наших пар у Каразінському. Вечері був вільний час.

– Який найкращий спогад з цього місця?

– Це була поїздка до Риму, адже дуже хотіла туди потрапити. Я була рада побачити це місто, вечірній Колізей. Також поїздка до Неаполя та острова Капрі. Взагалі, найкраще – це люди. Дуже багато нових знайомств, класних людей, з якими можна було проводити час. Це добре, що в нас було таке інтернаціональне ком'юніті. Бачити культури, людей. Erasmus+ закінчується, а знайомства залишаються назавжди.

Також пані Аліса висловила вдячність університету та дала настанови майбутнім учасникам програм обмінів:

– Я дуже вдячна університету та своєму факультету, що вони пропонують такі можливості, завдяки яким можемо покращувати мову, бути в середовищі, зустрічатися з новими цікавими людьми, заводити нових друзів, відвідувати інші країни. Побачити, як проходить навчання за кордоном, подивитися на систему зсередини – неоціненний досвід. Тому я дуже вдячна. Бажаю студентам не боятися, не думати, що все страшно. Якщо ви на 2 або 3 курсі – їдьте і пробуйте себе, бо ви нічого не втрачаєте, а стипендії на все вистачить.

ДО ДНЯ ЖУРНАЛІСТА

«ВІД НАС ЗАЛЕЖИТЬ, ЯК ЛЮДИ БУДУТЬ СПРИЙМАТИ ІНФОРМАЦІЮ», – ВИПУСКНИЦЯ КАРАЗІНСЬКОГО, КОРЕСПОНДЕНТКА «СУСПІЛЬНЕ. ХАРКІВ» ЄМЕЦЬ ВАЛЕРІЯ ПРО РОЛЬ МЕДІА В ЧАСИ ВІЙНИ

6 червня в Україні відзначали День журналістики. Це важлива дата, адже в цей день згадують полеглих українських медійників. У часи війни роль кореспондентів значно зросла. Вони ті, хто активно впливає на ситуацію в країні. Майстерністю свого пера можуть направляти людей у ту чи іншу сторону.

Валерія Ємець – випускниця кафедри журналістики, працює в «Суспільне. Харків» польовою кореспонденткою. Її основне завдання – пошук тем для сюжетів на телебачення, написання сценаріїв та їх зйомки. Вона закінчила магістратуру за місяць до повномасштабного вторгнення та зараз працює майже рік.

– Розкажіть на чому ви спеціалізуєтесь, про що найчастіше пишете?

– Коли почалося вторгнення, то «Суспільне» зосередило свій фокус уваги на бойових діях у регіоні. Ми часто робимо матеріали про людей та намагаємося

шукати щось цікаве: від «Харків'янин самотужки висаджує алею сакур» до репортажу з території бойових дій. Охоплюємо всі сфери, зважаючи на оперативну ситуацію в місті та області. 10-го числа почалося загострення на північному прикордонні, тому зараз у нас акцент на таких темах: збільшення інтенсивності обстрілів та фільмування наслідків влучань, евакуація, розселення людей, просування російського війська, фортифікаційні споруди.

– Де ви частіше знімаєте, у Харкові чи області?

– Намагаємося і там, і там. До загострення часто їздили в область, саме там шукали сюжети. Адже наша аудиторія – це не тільки Харків, а й увесь регіон. Через те, що останні три тижні в Харкові більш напружена ситуація, ніж раніше, працюємо більше по місту, але в область теж їзимо.

– Чи були моменти, коли було дуже страшно?

– Росіяни дуже люблять повторні удари. Тому, коли приїжджаємо на місце, можуть зателефонувати й сказати, що над нами розвідувальний дрон і всім треба йти в укриття. Росіяни таким не гребують... Але маємо робити свою роботу.

– Що для вас у роботі найскладніше?

– Найскладніше, напевно, дотримання норм і стандартів. Війна триває вже понад 10 років, і я думаю, ми дуже недооцінюємо росіян щодо їхнього ведення пропаганди. Зокрема, саме через це важливо дотримуватися стандартів, щоб люди мали можливість отримувати якісну, конкретну, повну інформацію, що відбувається навколо. Цього швидко можна навчитися, у нас для цього є редактори, які допомагають, балансують, направляють. Також щодо

ДО ДНЯ ЖУРНАЛІСТА

складнощів у роботі, деякі журналісти дуже важко переносять події, що відбуваються навколо. Це залежить від складу характеру, але є ті, які все сприймають дуже близько до серця. Для мене пів року тому це теж було нелегко. Зараз я вже в такому психологічному стані, що мені нормально, але треба було до цього звикнути.

– Журналістська профдеформація?

– Я думаю, що так. За останні півтора тижня я побачила мертвих тіл більше, ніж за пів року до цього. Коли було влучання по типографії, я піймала себе на думці, що я стою і при мені виносять і людей, і їхні частини... І я це сприймаю як факт. У мене є колеги з іншого видання, які намагаються не спілкуватися з родичами загиблих. Хоча це дуже важливо, адже ми повинні доносити і українській, і світовій аудиторії, що відбувається. Варто робити так, щоб травмовані й загиблі не були сухою статистикою. Важливо сказати про конкретну людину, якою

вона була, що робила, про що мріяла. Але більші емпатичні колеги відмовляються розмовляти, щоб не травмувати себе ще раз і не нагадувати родичам про втрату.

– Чи бувало, що на вас реагували гостро негативно?

– Так, звісно, і доволі часто. Ми завжди ставимося з розумінням до таких ситуацій, тому що дуже стресово, коли в людини хтось загинув, особливо якщо це близький родич або друг. Не кожен готовий про це говорити. Хоча є й ті, що самі пропонують розказати. Але частіше нам відмовляють. Це стрес, тому ніколи не наполягаємо.

– Як ви думаєте, який вплив журналістика має на перебіг війни?

– О, великий! Ми живемо в цифровому суспільстві, коли люди споживають контент переважно в інтернеті, де інформація несеться потоком. Журналістам дуже важливо бути в місцях

гарячих подій, тому що люди повинні мати доступ до правди. Журналісти, найчастіше, – це єдиний варіант. І хто б що не говорив, я вважаю, що в нас, в Україні, журналістика не така погана, маємо дуже багато джерел на будь-який смак. Є з кого обрати, і це не може не радувати. Саме тому журналісти мають більші свідомо підходити до публікації, до генерації контенту, бо є дуже велика конкуренція і все ж таки є відповідальність за те, що це побачать люди. Часто від журналістів залежить, як люди сприймуть ту чи іншу інформацію. Також журналісти впливають на безпекову ситуацію. Наприклад, не завжди можна знімати об'єкти, і від нас залежить, чи побачить їх той, кому не можна. Це велика відповідальність журналістів і треба з розумом підходити до того, що ти робиш, як ти це робиш, який контент ти генеруєш і як це сприймуть.

Меланія РИБАЛКО.

РБЕКС

РАДІОФІЗИЧНА ОБСЕРВАТОРІЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна – потужний університет, до складу якого входить і радіофізична обсерваторія, заснована в 1964 році. Вона розташована обабіч с. Гайдари Зміївського району Харківської області. Комплекс використовують у навчальному процесі на факультеті РБЕКС: тут виконують лабораторні роботи, студенти проходять практику, проводять вимірювання, результати яких є основою кваліфікаційних робіт бакалаврів та дипломних робіт магістрів. Обсерваторія призначена для вирішення трьох найважливіших завдань, зокрема моніторингу космічної погоди та контролю геокосмосу й дослідження поширення радіохвиль

Дослідники та студенти РБЕКС працюють із цим обладнанням, беруть участь у дослідницьких програмах, використовуючи засоби обсерваторії в дослідженнях, роблять теоретичні вивчення численних тем. До складу обсерваторії входить комплекс для дистанційного зондування навколоземного космічного простору (Національне надбання України).

Прагнемо зробити науку доступною та цікавою для кожного. З цією метою вирішили дізнатися більше про обсерваторію. Більше про обсерваторію розповість Шевелев Микита Богданович, який вивчав радіофізику й електроніку, наразі є молодшим науковим співробітником університету, щойно захистив дисертацію. На кафедрі космічної радіофізики працює з 2016 року. У 2020 р. отримувач академічну стипендію Президента України.

Також у 2020 р. в колективі учених виграв грант Національного фонду досліджень України («Теоретичні та експериментальні дослідження глобальних збурень природного і техногенного походження в системі Земля–атмосфера–іоносфера»).

Науковець розповів багато цікавого та запевнив, що з обсерваторією все гаразд, вона повністю функціонує та чекає на кращі часи.

За словами Микити Богдановича,

обсерваторія оснащена багатьма комплексами та радарми. Серед них – повноповоротний радар, супутникові зондування та інше сучасне обладнання. Завдяки цим технологіям в обсерваторії досліджували великомасштабні катастрофи, зокрема землетруси, виверження вулканів та геокосмічні бурі. Комплексне використання цих методів дозволяло краще розуміти зміни й динаміку нашої планети.

Обсерваторія має унікальну техніку. Завдяки цьому обладнанню вона є єдиною у світі, здатною проводити настільки повномасштабні та комплексні дослідження динаміки атмосфери землі. На жаль, наразі через повномасштабне вторгнення в обсерваторії працюють тільки стативні системи, які спрямовані на приймання сигналів різних типів: від сигналів супутникового зондування, тобто GPS, до сигналів від великих катастроф.

Обсерваторія не стоїть на місці. Нещодавно, уже під час війни, дослідники радіофізичної обсерваторії

повідомили про сонячне затемнення, яке було 23 квітня 2023 року, зафіксували зміни магнітного поля.

Також Микита Богданович поділився з нами своєю практикою. Він займався виявленням сонячних затемнень. Наразі вивчають те, наскільки зафіксовані магнітні варіації від сонячних спалахів впливають на функціонування радіоканалів. Звучить цікаво, а головне – корисно та актуально.

Радіофізична обсерваторія активно веде міжнародну співпрацю, відділ підтримує дружні взаємини з освітніми та дослідницькими установами у всьому світі. Маємо поточну співпрацю з університетами США, Канади та Японії.

На запитання про плани на майбутнє Микита Богданович зазначив, що обсерваторія з нетерпінням чекає на закінчення війни, щоб повністю відновити можливості в комплексах.

Єлизавета МАНЖОС, студентка.

НАУКА ПІД ЧАС ВІЙНИ

СУЧАСНА ХІМІЯ – ПОТУЖНИЙ ФАКТОР НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ: ДІАЛОГ ПОКОЛІНЬ

Наукові досягнення та здобутки на ниві освіти на хімічному факультеті й під час війни невичерпні. Ми підготували добірку інтерв'ю зі студентами, аспірантами, викладачами хімічного факультету, сформували дискусію поколінь щодо викликів сучасної хімії.

Максим КОЛОСОВ, кандидат хімічних наук, доцент, заступник декана з наукової роботи:

Під час роботи у складі журі IV етапу Всеукраїнської хімічної олімпіади.

– Які зміни відбулися на факультеті під час війни, що стосується навчального процесу та дослідницької роботи?

– Навчальний процес, що перервався лише на перший місяць, було відновлено. Внаслідок руйнування вікон та згодом водних комунікацій у повному обсязі лабораторний практикум на власній базі ми проводити не можемо, оскільки вода є лише на нижніх поверхах головного корпусу. Однак для студентів 1 та 2 курсів, які в Харкові, лабораторний практикум працює. Студенти 3 і старших курсів, а також магістри мають змогу виконувати практичні та лабораторні заняття на базі київського НВП «Укроргсинтез», про що існує домовленість. Зрозуміло, що студенти, які виїхали, працюють дистанційно, використовуючи відповідні форми навчання. Те ж стосується дослідницької роботи, особливо для тих фахівців, для яких важливим є постановка експерименту. Утім факультетські вчені диверсифікували свої зусилля, працюючи фізично в інших установах держави (наприклад, значну допомогу нам надає НТК «Інститут монокристалів»

НАН України) та закордоння, чому сприяє велика кількість відкритих для українців грантових можливостей. Якщо говорити про кількісні показники наукової діяльності, то певне «просідання» у кількості публікацій є, але воно некритичне. Найбільше (ще з часів COVID-19) постраждала участь в очних конференціях.

– Чи відбувалися захисти дисертацій серед ваших колег під час війни та чи вплинула ситуація на процес захисту цих робіт?

– Зараз встановлені доволі жорсткі межі щодо захисту кандидатських дисертацій, вони весь час стають більш суворими. Тому кожного року декілька наших аспірантів захищають свої PhD-роботи або у разових спецрадах, або за межами країни.

– Які виклики виникли у зв'язку з війною у вашій роботі? Як ви плануєте їх вирішувати в майбутньому?

– Насамперед, виклики пов'язані із загальною безпекою, відтоком працівників,

Після ліквідації наслідків одного з «прильотів» зі студентом хімічного факультету Андрієм Ваценком.

НАУКА ПІД ЧАС ВІЙНИ

вступників і студентів та з пошкодженою інфраструктурою. Безпечні питання (наявність укриття для студентів, переміщення цінного обладнання до безпечних місць) ми вирішили. Багато хто повернувся до Харкова, а хтось не виїжджав, тому факультет реально живе та відновлюється. Ми працюємо онлайн на повну силу без змін. Суттєвішою є проблема зменшення кількості абітурієнтів, що торкнулося Харкова. Проте програмами подвійних дипломів, аспірантур та бакалаврату, різноманітними профорієнтаційними заходами, щорічним проведенням обласної хімічної олімпіади тощо ми підтримуємо кількість студентів на задовільному рівні. Скажу навіть, не розкриваючи деталей, щоби не наврочити, що у факультету та університету в цілому є амбітні плани як на поширення міжнародного співробітництва в плані створення нових навчальних програм, так і на придбання необхідного новітнього коштовного обладнання.

Микита МАРФУНІН, аспірант хімічного факультету:

– Наразі важко уникнути впливу війни, однак ми продовжуємо функціонувати в університеті та підтримувати високий рівень освіти та науки. На щастя, в умовах повномасштабної війни ми все ще можемо відносно нормально працювати та продовжувати наші дослідження. Наша спроможність продовжувати наукову та освітню роботу є важливою, і ми робимо все можливе, щоб зберегти цей процес у таких складних умовах. Зараз спостерігаємо збільшення грантової підтримки для українських проєктів. Є кілька можливостей отримати допомогу для українських вчених. Особливо варто зазначити наявність програм з Європи, які активно надають підтримку. Якщо говорити про США, точно відомо про одну програму, у якій я особисто брав участь. Звичайно, існують інші програми, це свідчить про тенденцію розвитку підтримки наших науковців, що надає надії.

– **Як воєнна ситуація вплинула на вашу співпрацю з викладачами та колегами?**

– Дуже добре, що співпраця продовжується навіть за цих умов. Робота за суміжними темами з різними колегами вкрай важлива. Ми зуміли успішно організувати спільні проєкти та спілкування через онлайн – месенджери та загальні групи. Це свідчить про можливість продовжувати працювати ефективно та співпрацювати навіть у цих нових умовах, що є важливим для розвитку наукової сфери.

Андрій ВАЩЕНКО, голова студентської ради хімічного факультету:

– Різка зупинення наукової роботи було найпершою реакцією на війну. Проте з часом ми змогли відновити деякі проєкти, хоча не в повному обсязі. Зіштовхнулися з проблемою недостатньої мотивації через довгий період простою та переривання робочого ритму. У цей період основною складністю було не лише повернутися до нормального графіку роботи, а й змінити свою методологію наукових досліджень. Вимагалось навчання нових навичок та зміни в робочій інфраструктурі, зокрема,

зміна лабораторій.

– **Як ви плануєте розвивати свої наукові дослідження після війни?**

– Сучасний прогрес неможливий без хімії! Плідна діяльність майбутніх інженерів у різноманітних галузях виробництва, науки є неможливою без опанування системи фундаментальних хімічних знань. Тому бажано, аби уряд збільшив фінансування наукових досліджень в хімічній галузі, щоб знову активізувати наші дослідження та залучити більше студентів для співпраці. Коли війна закінчиться, важливо буде повернутися до наукових досліджень з вдосконаленою стратегією та відновленою робочою енергією, до вирішення технологічних «ноу-хау». Не знаю точно, що чекає нас у майбутньому, але плануємо використовувати кожну можливість для розвитку та реалізації наших наукових ідей в стінах Каразінського університету.

Анастасія ОДИНЕЦЬ.

ДО КАРАЗІНСЬКОГО – НАЙКРАЩІ! АБІТУРІЄНТИ 2024!

ДІАНА МИХАЙЛЮК, ВИПУСКНИЦЯ ХАРКІВСЬКОГО ЛІЦЕЮ №55: «БАЧУ СЕБЕ ПРОФЕСІОНАЛОМ У ГАЛУЗІ ІНОЗЕМНИХ МОВ! БАЧУ СВОЄ МАЙБУТНЄ ЯСКРАВИМ І НАПОВНЕНИМ РІЗНОМАНІТНИМИ МОЖЛИВОСТЯМИ З КАРАЗІНСЬКИМ!»

Наближається особливий час для абітурієнтів – період захопливих і водночас бентежних випробувань. Складання тестів, подання документів, очікування результатів та вступ до університетів – усе це запам'ятовується на все життя. Для кожного, хто колись був абітурієнтом, цей період асоціюється з важливістю та відповідальністю. Це один з перших вагомих самостійних виборів, яке пропонує нам доросле життя. До того ж це нелегко – відчувати та вхопити своє!

У цьому випуску хочемо показати нових, повних амбіцій абітурієнтів Каразінського університету, які незабаром поповнять велику родину та принесуть з собою нові бачення та зміни!

Однією з таких абітурієнок є Діана Михайлюк, яка вступає на факультет іноземних мов Каразінського університету. Наразі вона завершує навчання в ліцеї №55 з поглибленим вивченням математики. Дівчина наголошує, що вона із захопленням дізнається щось нове, їй подобаються всі предмети, тому завжди було важко виокремити якийсь один.

«Кожен із них відкриває нові горизонти знань і навичок. Вивчення математики розвиває логічне мислення та допомагає знаходити розв'язання складних задач. Література та мови дозволяють мені зануритися у світ мистецтва й спілкування, а природничі науки – зрозуміти закони, що керують нашим світом», – розповідає абітурієнтка.

Про себе Діана говорить: «Моєю найбільшою пристрастю є заняття спортом, а особливо танцями. Вони стали невіддільною частиною мого життя з дитинства. Це не просто хобі, а спосіб виразити себе, свої емоції та думки без слів. Спорт дарує мені відчуття свободи та

радості, допомагає розвивати дисципліну й впевненість у собі. Окрім цього, дуже люблю читати. Книги завжди відкривали переді мною щось нове й дозволяють поринути в різноманітні культури та традиції, історичні епохи й країни. Під час навчання в школі я завжди брала активну участь у різноманітних олімпіадах та конкурсах. Успішно написала багато робіт на різні теми, що допомогло мені розвивати свої навички та поглиблювати знання. Це завжди було великою честю для мене й мотивацією продовжувати працювати над собою».

– Діано, чому обираєш Каразінський університет і факультет іноземних мов?

– Я обираю Каразінський з кількох вагомих причин. Насамперед цей університет має багату історію й високий рейтинг у сфері освіти, не знижує планки навіть у час війни. Факультет іноземних мов особливо цікавий для мене, адже тут є можливості для вивчення мов і культур. Це допоможе не лише спілкуватися з людьми різних країн, але й пізнавати їхню культуру, історію, літературу та спосіб мислення. Крім того, факультет пропонує якісну підготовку та широкий вибір мов для вивчення. Я зацікавлена у вдосконаленні своїх знань з англійської, а також у вивченні нових мов, зокрема китайської.

Окрім академічних переваг, важливим фактором є й атмосфера Харкова. Це місто з багатоманітною культурною спадщиною та динамічним студентським життям. Для мене це місто не просто точка в просторі, а значно більше, адже я народилася й прожила своє життя саме тут.

– Яким ти уявляєш своє навчання в університеті? Хто вплинув на твій вибір професії, закладу освіти?

– Цікавим і багатогранним, навіть якщо зараз ми вимушені працювати у форматі онлайн. Але, на мою думку, онлайн-навчання дає можливість розвивати самодисципліну та вміння керувати своїм часом. Сподіваюся, що під час навчання матиму багато можливостей для розвитку своїх мовних навичок через інтерактивні завдання, групові проекти й віртуальні обміни з іноземними студентами. На мій вибір професії та університету значно вплинула моя викладачка англійської мови. Її любов до англійської, а також відданість своїй справі стали для мене натхненням. Крім того, важливим фактором став досвід моїх батьків. Вони завжди підтримували мене в моїх прагненнях і переконували, що якісна освіта є ключем до успішного майбутнього.

– Який досвід та практику ти хочеш здобути в університеті?

– Можливо, це буде очевидним і простим, але прагнувільно володіти кількома мовами, зокрема англійською та китайською. Для мене важливо опанувати не лише

ДО КАРАЗІНСЬКОГО – НАЙКРАЩІ! АБИТУРІЄНТИ 2024!

граматику та лексику, а й розвинути навички спілкування й перекладу. Пройти стажування в організаціях, де можна застосувати знання іноземних мов на практиці – це теж одне з моїх маленьких бажань. Такий досвід допоможе мені зрозуміти реалії професії. Можливо, під час мого навчання буде можливість взяти участь у програмах обміну студентами.

– Як ти адаптувалася до навчання та життя під час війни?

– Важливо підтримувати певний порядок

у своєму житті, навіть коли навколо відбуваються непередбачувані події. До того ж спорт став для мене чудовим способом зняти стрес і зберегти позитивний настрій. Також важливу роль у моїй адаптації відіграв зв'язок із родиною та друзями. Ми підтримували одне одного, ділилися переживаннями та допомагали у важкі моменти.

– Ким ти бачиш себе у майбутньому?

– Моя мета – стати висококваліфікованим перекладачем або фахівцем із

міжнародної комунікації, який зможе ефективно сприяти взаєморозумінню між різними культурами та народами. Прагну спеціалізуватися на письмовому та усному перекладі, допомагати людям і компаніям долати мовні бар'єри. Я бачу своє майбутнє яскравим і наповненим різноманітними можливостями для особистого й професійного розвитку, для здійснення своїх найзаповітніших мрій.

Дар'я ГРЕЧУХА, студентка.

ДО КАРАЗІНСЬКОГО – НАЙКРАЩІ! АБИТУРІЄНТИ 2024!

НАТАЛЯ ГЛАДЧЕНКО, ВИПУСКНИЦЯ СУМСЬКОЇ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ШКОЛИ І-ІІІ СТУПЕНІВ № 29: «ХОЧУ ЗНАТИ НАШУ ІСТОРІЮ ДЕТАЛЬНІШЕ, ПРОВОДИТИ ФАЙНІ ТУРИ ПО УКРАЇНІ»

Сумчанка Наталія Гладченко планує вступати на історичний факультет Каразінського університету. Також у пріоритеті дівчини – психологічний та факультет іноземних мов.

– Чому так багато різного?

– Бо я дуже люблю все вивчати і мене багато чого цікавить. Ще не знаю, куди вступлю, але буду рада усім варіантам. Я навчалася в 29 школі у Сумах, зараз я вчуся в музичному коледжі. Але починаю розуміти, що музика – це не для мене, хоча я її люблю. Хай вона залишається мені, як хобі. Я – гуманітарій, тому моїми улюбленими предметами були історія, українська література, українська мова та зарубіжна література. Я люблю читати, навчатися, насолоджуватися природою, знайомитися, спілкуватися.

– Чому обираєш саме Каразінський університет?

– Тому що мене захопила тема міжфакультетських дисциплін. Мені це стало дуже цікаво, бо в більшості університетів, де я запитувала, такого не було. Я думаю, що це гарний

шанс розвиватися не тільки по своїй спеціальності, а й пізнавати щось нове. Також я багато з ким спілкувалася, мені сподобалися відгуки студентів.

– Хто вплинув на твій вибір професії?

– Мій батько теж любить все вивчати, і я завжди з ним сиділа, слухала його розмови з друзями. Він мені розповідав про різні історичні події. Також останні 3 роки він почав колекціонувати монети, і я неабияк зацікавилася цією темою. Мене захоплює історія України, бо наш народ пройшов складний шлях становлення, ми і сьогодні виборюємо право бути вільними! Це вражає.

– Яким ти уявляєш своє навчання в університеті? Який досвід та практику ти хочеш здобути?

– Дивлячись, на якому факультеті я зупинюсь. В цілому, де б я не вчилася, на головній позиції у мене спілкування та комунікації. Розмови з одногрупниками, викладачами. Дуже хочеться мати з усіма порозуміння. По розповідях друзів з Каразінського, видатних викладачів багато, і це не може не радувати.

– Який твій девіз по життю? Які твої мрії та бажання?

– Базова афірмація для мене – «тільки вперед», незважаючи на думку людей та бар'єри. Найбільша мрія – це, звісно, побачити перемогу. І також поїхати до Криму. Не знаю, наскільки це реально буде одразу після війни, але думаю, що 100% туди потраплю, бо дуже хочу побачити море, побачити історичну землю, де жили кримські татари, українці.

Меланія РИБАЛКО.

ДО КАРАЗІНСЬКОГО – НАЙКРАЩІ! АБІТУРІЄНТИ 2024!

ЯРОСЛАВ ШЕВЧЕНКО, ВИПУСКНИК КЗ «НОВОВОДОЛАЗЬКА САНАТОРНА ШКОЛА»: «ХОЧУ БУТИ ЮРИСТОМ!»

Ярослав Шевченко успішно закінчив КЗ «Нововодолазька санаторна школа» Харківської обласної ради та мріє вступити на юридичний факультет Каразінського університету. Улюбленими предметами юнака у школі були математика, англійська та фізкультура.

– Ярославе, чому обираєш Каразінський університет і юридичний факультет? Що тебе зацікавило в цьому напрямку?

– Я багато чув про Каразінський університет і читав, що юридичний факультет цього вишу готує відмінних спеціалістів. І взагалі випускники Каразінського – успішні та затребувані. Хочу бути юристом через те, що ще з дитинства дивився багато фільмів та серіалів про «білі комірці», захопився цією шляхетною справою допомагати людям. Юристи – це робота з людьми і живе спілкування з ними. Для цієї професії потрібні такі якості, як комунікабельність, логічне мислення, добра пам'ять, чесність, відповідальність, вміння приймати правильне рішення. Не менш важливою є доброта, чуйність, гуманність, чесність, справедливість, порядність. Ця професія не проста. Вона вимагатиме від мене величезної старанності та працьовитості.

– Яким ти уявляєш своє навчання в університеті?

– Початківцю юристу потрібно буде вміти прислухатися до досвіду старших, досвідчених професіоналів, вчитися бути справедливим у рамках закону. Я думаю, що на лекціях нам будуть багато розповідати про закони, як правильно подавати інформацію, де її шукати, як правильно заповнювати документи. Щоб опанувати всі тонкощі професії, треба досконало знати кримінальний, цивільний, процесуальний кодекси, вміти чітко використовувати зведення законів і статей, потрібно бути психологом, розбиратися в людських душах. Юрист –

це і творча робота. Наприклад, адвокат, який виступає у будівлі суду перед присяжними, схожий на артиста, який виступає перед глядачами на сцені. Гадаю, що нас навчатимуть і цьому...

– Як ти адаптувався до навчання та життя під час війни? Які в тебе основні вподобання?

– Адаптуватися до всього цього мені було не дуже складно, але є великий мінус дистанційки – це сидіння вдома, за

комп'ютером, мені складно бути довго без руху.

– Ким ти бачиш себе у майбутньому?

– Спеціальність юриста є однією з найпопулярніших професій. Адже юрист потрібен практично у будь-якій організації. Хочу стати висококваліфікованим юристом, який буде мати відмінні знання та впевненість у собі.

Ліна ТИМАРСЬКА.

ДО КАРАЗІНСЬКОГО – НАЙКРАЩІ! АБИТУРІЄНТИ 2024!

ЗОЛОТА МЕДАЛІСТКА КЗ «ЗОЛОЧІВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ №1» ЮЛІЯ СКИБА: «ЙДУ ДО СВОЄЇ МРІЇ: ОБИРАЮ КАРАЗІНСЬКИЙ»

Сьогодні ми маємо нагоду поспілкуватися з Юлією Скибою, талановитою випускницею і золотою медалісткою Комунального закладу «Золочівський ліцей №1», яка цього року планує вступати до Каразінського університету на факультет іноземних мов. Юлія вважає Каразінський університет одним із найкращих в Україні, відзначаючи високий рівень освіти та широкі можливості для розвитку. **Юлія Скиба:**

– Я обираю Каразінський університет, оскільки він є найпрестижнішим університетом України, славиться своєю багатю історією та високим рівнем освіти та науки. У цьому закладі кожен студент має унікальну можливість знайти своє покликання у різних сферах діяльності завдяки широкому спектру навчальних програм. Окрім цього, університет приваблює висококваліфікованих науковців, які є визнаними експертами у світі і здатні надати студентам глибокі знання та практичні навички.

– Яким ти уявляєш своє навчання в університеті?

– Для мене навчання в університеті буде складним, тому що в такій важкій для нас час багатьом школярам та студентам треба здобувати знання онлайн і займатися самоосвітою. Перехід до онлайн-освіти вимагає високого рівня самодисципліни, організації часу та вміння знаходити і аналізувати інформацію самостійно. З дитячого садочка я мріяла бути або вчителем, або перекладачем, тому я хочу здійснити цю мрію, попри всі виклики. Вірю, що освіта – це ключ до розвитку та можливостей, і саме вона допоможе мені досягти своїх цілей. Здобуття якісної освіти зараз важливе, як ніколи, адже майбутнє нашої країни залежить від освічених, ініціативних та креативних молодих людей, готових досягати нових вершин і змінювати світ на краще.

– Який досвід та практику ти хочеш здобути в університеті?

– Я прагну набути такі якості, які можна здобути лише через досвід університетського життя, включаючи розвиток критичного мислення, навичок самостійного навчання, роботи в команді та лідерства. Окрім цього, я хочу розширити свій кругозір через спілкування з людьми різних культур і з різними поглядами, що сприятиме моєму особистому та професійному зростанню.

– Як ти адаптувалася до життя та навчання під час війни?

– Під час війни я була змушена виїхати за кордон, і цей досвід вимагав від мене

швидкої адаптації до нових умов. Я повністю присвятила свої дні навчання, занурившись у вивчення нових предметів. Це дозволило мені не лише підтримувати високий рівень мотивації, але й заповнити свій час конструктивною діяльністю.

– Ким ти бачиш себе у майбутньому?

– Я прагну спілкуватися з людьми різних національностей і глибше зануритися в їхні культури. Окрім цього, я маю велике бажання подорожувати світом, пізнавати людей, розширювати горизонт власних можливостей.

Анастасія ОДИНЕЦЬ.

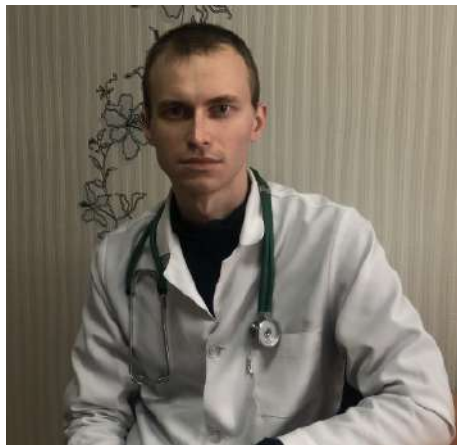
НАЙКРАЩІ ВИПУСКНИКИ!

ЗУСТРІЧАЙТЕ НАЙКРАЩИХ ВИПУСКНИКІВ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ.

«ЗАПОРУКА УСПІХУ — ВЕЛИКА ЛЮБОВ ДО СВОГО ФАХУ»

Медицина – дуже відповідальна сфера діяльності, від якої залежить якість нашого життя. Студенти медичного факультету завжди відрізнялись своєю наполегливістю, працьовитістю та відданістю праці. Андрій ТІГАРЕНКО та Лейла РАМАКАЄВА – найкращі випускники 2023 року, і сьогодні вони поділяться історіями своїх професійних шляхів, секретами успішного завершення навчання, спогадами зі студентських років та настановами студентам-медикам.

Андрій Тігаренко закінчив університет за спеціальністю 222 Медицина на рівні магістра. Наразі він лікар-інтерн у Національному інституті терапії імені Л.Т. Малої НАМН України.

– Андріє, чи завжди ви мріяли стати лікарем?

– Ні, з 15 років. Звіком доводилося все більше бачити ті страждання, які спричиняють людям різноманітні патології. Під час хвороби ми, зазвичай, перестаємо думати про те, що турбує нас у повсякденні та розуміємо, наскільки важливе здоров'я і життя в цілому. Тому я її обрав саме цю професію. Не думаю, що я колись саме мріяв про неї: я лише поставив собі ціль і продовжував рухатися. В майбутньому мені б дуже хотілося розвиватися у напрямку кардіології. Також мене цікавить наукова діяльність у медицині, особливо вивчення процесів старіння та профілактики метаболічно-асоційованих захворювань.

– Яка дисципліна за час навчання була улюбленою?

– Патологічна фізіологія та внутрішня медицина. Хоча мені надзвичайно подобалися гістологія; мікробіологія, вірусологія та імунологія; клінічна анатомія та оперативна хірургія. На шостому курсі мені дуже подобалися педіатрія та акушерство. Це надзвичайно цікаві предмети. Проте, вони б не були б настільки цікавими, якби не викладачі, такі як Вовк Кіра Віталіївна, Кремень Василь Олександрович, Козлов Олександр Петрович, Шаповал Олена Володимирівна, Кашина-Ярмак Вікторія Леонідівна, Косовцова Ганна Василівна, Целік Наталія Євгенівна і всі інші викладачі, що навчали мене. На мою думку, це надзвичайні професіонали та люди з великої літери. Я їм надзвичайно вдячний.

– Які навички ви вважаєте ключовими для успішної діяльності в медицині?

– Емпатія до пацієнтів, терпіння, вміння комунікувати з різними людьми, готовність швидко орієнтуватися в ситуації та допомогти пацієнту в ургентних випадках. Проте головне – це ґрунтовні та систематичні знання з різних клінічних розділів медицини.

Лейла Рамакаєва також у 2023 році закінчила медичний факультет та зараз проходить інтернатуру за спеціальністю акушерство та гінекологія на базі 1го пологового будинку у Харкові. Медицина їй подобалась із самого дитинства, адже вона зростала у сім'ї лікарів та бачила цей приклад протягом життя.

– Як ви ставитеся до викликів, пов'язаних зі стресом та високими вимогами до професії?

– Мабуть усі, хто вступає на медичний факультет, розуміють ці виклики, та готові до них ще з перших курсів. Допомога людям — це найголовніше в нашій професії, тому я ставлюсь до цього з розумінням та готовністю до самовіддачі. Звичайно, бувають моменти, коли і нам потрібен відпочинок та відновлення після насиченого робочого дня, оскільки лікарі це такі ж люди як і усі інші, а не супергерої, як деякі вважають. Також, як на мене, дуже важливо, щоб праця лікарів цінувалася та люди не сприймали це як належне. Бо коли ти розумієш, що тебе цінують, то і стресові ситуації сприймаються легше.

– Чи були моменти, коли хотілося все кинути?

– Моменти, коли було важко – так, були, але бажання кинути ніколи не виникало. Для мене медицина — це дуже цікава та різнобічна наука, спеціальність якої, якщо вибрав, вже важко залишити позаду.

– Чи змінила війна ваше ставлення до власної професії?

– Війна, на мою думку, змінила ставлення до всього у кожного з нас. Моє ставлення до медицини, якщо і змінило, то на краще, бо я ще більше почала пишатися нашими медиками і даною професією, розуміючи, наскільки вона важлива.

Випускники також висловили слова ВДЯЧНОСТІ своєму факультету та університету.

Андрій Тігаренко: «Дуже вдячний медичному факультету та адміністрації університету за те, що навіть в таких складних умовах була можливість закінчити навчання».

Лейла Рамакаєва: «На нашому факультеті працюють чудові викладачі, які вкладають у кожного з нас багато. Кожен із них унікальний, усі запам'яталися з чудового боку»

Вони поділилися настановами для студентів, майбутніх медиків.

НАЙКРАЩІ ВИПУСКНИКИ!

Андрій Тігаренко: «По-перше, бережіть своє здоров'я, не нехтуйте їм навіть при максимальній інтенсивності навчання. По-друге, будьте наполегливими та спокійно щодня вдосконалюйтеся, спробуйте жити за принципом японської мудрості «кивидко — це повільно, але безперервно». Треба

розуміти, що така спеціальність буде займати увесь можливий час і треба бути готовим до цього».

Лейла Рамакаєва: «Тим хто тільки починає свою медичну кар'єру, я б хотіла побажати не зупинятися на своєму

шляху і не звертати увагу на труднощі, не відходити від своїх цілей, а тільки рухатися вперед».

Меланія РИБАЛКО.

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю ДО ДНЯ КОНСТИТУЦІЇ

ПИЛИП ОРЛИК І ПЕРША КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

5 (16) квітня 1710 року новообраний гетьман Пилип Орлик в Бендерах підписав документ «Договори і Постановлення Прав і вольностей Війська Запорозького», який увійде в історію як «Конституція Орлика». Дослідження життя і досягнень Пилипа Орлика, його конституції важливо для розуміння історії становлення України. Поговоримо про головні аспекти конституції 1710 року разом з українським істориком, письменником, кандидатом історичних наук, доцентом кафедри історії України Каразінського університету Денисом ЖУРАВЛІОВИМ.

– **Пане Денисе, нам так мало відомо про постать Пилипа Орлика, що то була за людина, яка дала своє ім'я першій конституції України?**

– *Перша згадка про чеський шляхетський рід Орликів датується 1121 роком, коли такий собі Станіслав Орлик поселився в Сілезії. Згодом одна гілка Орликів залишилась проживати на території Священної Римської (Австрійської) імперії (графи та барони Орлики мешкали в Моравії та Сілезії), а представники іншої переселилися до Речі Посполитої (ймовірно, в XV ст., під час гуситських воєн). Майбутній гетьман народився в родині шляхтича-католика Степана (ім'я, котрим, схоже, в родині Орликів називали старших синів) Орлика та православної шляхтянки з литовсько-білоруського роду Ірини Малаховської 11 жовтня 1672 р. в родинному маєтку, в селі Косуті Ошмянського повіту на Віленщині (Пилипа хрестили як православного – можливо, його брат був охрещений як католик. Такі випадки в тогочасних шляхетських сім'ях були не аж надто рідкісними, так само, як і конфесійно мішані шлюби). Припускають, що він навчався у єзуїтській Віленській академії, а 1692 р.*

вже був студентом Києво-Могилянської академії, яку 1694 р. закінчив (чому він не повернувся додому, сказати складно – Григорій Орлик писав, що його батько згодом продав маєток у Литві). Саме під час навчання в Києві Пилип познайомився з майбутнім митрополитом, відомим українським церковним діячем Стефаном Яворським, з яким зберіг зв'язок навіть на еміграції. Став автором багатьох віршів і як мінімум двох великих барокових поем-панегіриків, “Алкід Руський” (1695, Вільно) та “Гіпомен Сарматський” (1698, Київ). Чи завдяки особисто гетьману Мазепі, чи завдяки ректору Могилянки і своєму наставнику Стефану Яворському Орлик потрапить до Генеральної військової канцелярії і розпочне свою досить стрімку кар'єру. Можливо, Орлик наприкінці 1690-х рр. займав якусь посаду в полтавській полковій канцелярії, проте головне, що його вже точно помітили в столиці, в Батурині. 23 листопада 1698 р. в Полтаві він обвинявся з донькою полтавського полковника Павла Герцика Ганною. Дружина гідно ділила з Орликом радість і горе, народила йому трьох

синів і п'ять доньок, пішла за чоловіком на еміграцію, живучи останні роки свого життя (померла в 1757 р.) у жахливих злиднях.

Через рік після одруження, 6 листопада 1699 р. в подружжя Орликів народилася перша дитина – донька Анастасія, на хрестинах якої було багато старшини, що підкреслює певні зв'язки Орлика у вищих колах української шляхти. 5 листопада 1702 р. народився старший син Пилипа Орлика, Григорій. Його хрещеними батьками стали гетьман Мазепа та Любов Кочубеєва, дружина Василя Кочубея і мати Мотрі.

Можливо, вже тоді Пилип Орлик став канцеляристом при гетьманській канцелярії. Подальша кар'єра молодого старшини, не пов'язаного напряму з потужними кланами Гетьманщини, не може не вражати – десь у проміжку між 1703 та 1707 рр. він стає генеральним писарем (більшість дослідників схиляються на користь 1706-1707 рр.). Кілька років Орлик був найбільш довіреною особою в оточенні гетьмана, знав подробиці усіх його

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю ДО ДНЯ КОНСТИТУЦІЇ

планів. Після початку повстання Мазепи Орлик розділив долю свого покровителя, а після його смерті став 5 квітня 1710 р. у Бендерах, під владою Османської імперії, гетьманом козацької України у вигнанні. Конституції ж (в оригіналі саме так, у множині, тобто договірні статті) були важливим компонентом річесполитської правової культури, супроводом новообраного правителя (в польсько-литовській традиції їх укладав новий король і «иляхетська нація» через свій головний владний інструмент – сейм).

– Цей документ вперше описав Україну, як повноцінну державу – частину Заходу, а не «руського мира». І вже за це ми маємо бути довічно вдячними його автору. А як би Ви охарактеризували документ, що представляє собою «Конституція Орлика» і в чому її особливість?

– Ви абсолютно праві, говорячи, що «Пакти і конституції» Орлика, так само як і, наприклад, статті Зборівської чи Гадяцької угоди, продемонстрували приналежність України до геть іншого, ніж «руський мир», цивілізаційного поля – центральноєвропейського, вужче – річесполитського. Схоже, це колективний твір, в написанні якого головну роль все ж відіграв Орлик (можливе співавторство небожа Мазепи А.Войнарвоського та ще декого зі старшин-вигнанців). Звісно, світова історія має, і не один, прецеденти угод між володарем і елітою (здаємо хоча б середньовічну англійську «Велику хартію вільностей»). «Пакти» Орлика є не зовсім конституцією в сучасному значенні цього слова – в преамбулі та 16 пунктах йде мова про зовнішньополітичні моменти – про шведську протекцію та союз із Кримом; про співвідношення між повноваженнями гетьмана і козацької ради, права і свободи козацького стану і старшини, необхідність боротьби з корупцією і захисту прав усіх інших станів українського суспільства (проте ці права не описані жодним рядком). Щоправда, для вирішення «всіляких важливих справ» вперше чітко встановлювалися періодичні зібрання в гетьманській резиденції старшинсько-козацької ради – тричі на рік (на свята Різдва, Великодня, Покрови). Без дозволу ради гетьман не мав права нічого «приватною своєю владою ні зачинати, ні устанавляти». Всі поточні пильні справи, яких не можна

відкладати, вирішує гетьман, однак спільно з радою генеральної старшини. Гетьман зобов'язувався радитися з генеральною старшиною «о всяких справах публічних». Часткове обмеження гетьманської влади стосувалося адміністрації, суду, виборів старшини, фінансів. Навряд чи можна говорити тут про справжній розподіл влади на законодавчу, виконавчу і судову, як це інколи роблять – Пилипу Орлику не потрібні лаври француза Шарля Монтеск'є (з творами котрого, до речі, гетьман-вигнанець познайомився на еміграції) чи тим більше справжнього творця ідеї розподілу гілок влади – англійця Джона Локка (батька лібералізму, твори якого Орлик очевидно читав ще будучи генеральним писарем чи навіть раніше). Абсолютно вимушеним з боку Орлика виглядає пункт про заборону гетьману вести таємні переговори з будь-ким без відома старшини – тепер він мав повідомляти її про подібні переговори, що і за умов еміграції, і на Лівобережжі моментально призвело до падіння гетьмана в результаті доносу. Не варто надто засуджувати (як сьогодні це роблять деякі публіцисти) головного творця «Пактів» за перший пункт, в якому змальовувалося виключне положення православ'я як домінуючої конфесії в козацькій Україні і «недопущення розповсюдження тут шкідливого і облудного іудаїзму» – враховуючи особисту толерантність Орлика і національне коріння його дружини скоріш за все справа тут у звичайних пропагандистських моментах. Кілька пунктів мають суто «точечний» характер, що традиційно для «договірних пунктів» при обранні нових гетьманів – вони є реакцією на особливо гострі проблеми в козацькій Україні (утиски селян, міщан, і купців, конкретні ненависні повинності), важливою є піднята в Конституції проблема підпорядкованості української православної церкви Москві чи Константинополю.

Загалом – це надзвичайно цікавий документ своєї епохи, який підняв низку актуальних і тоді, і навіть сьогодні політичних питань.

– Чому існує два варіанти «Конституції Орлика» – латинською та староукраїнською? Де ці обидва екземпляри наразі знаходяться?

– Для тодішньої Європи все це характерне використання латини як мови науки,

«високої культури» і дипломатії, тому латинський варіант логічний. Книжна староукраїнська була діловодною мовою в ВКЛ (разом із книжною старобілоруською, їх розрізнять лише фахові філологи). Всі латинські варіанти документа (їх два, основний і скорочений, по суті преамбула) зберігаються в Стокгольмі, в Національному архіві Швеції українські – в Москві, в Російському архіві давніх актів, де їх в 2008 р. досліджували українські історики. На жаль, сьогодні це з очевидних причин неможливо.

– Які тенденції заклала Конституція Орлика, роль та значення у контексті сучасності?

– Звісно, вважати хай дуже вагомими, але не кардинальними зміни козацької воєнної демократії початком формування справжнього «представницького парламентського ладу» було б децю наївно – за тих умов мова могла йти хіба що про «козацьку демократію» з елементами інколи монархії, часом олігархії, іноді охлократії. Фактично ця угода засвідчила послаблення позицій гетьманської влади в порівнянні з добою Самойловича і Мазепи (який ніколи не прийняв би подібного документа) і посилення ролі старшини за екстремальних умов еміграції. Як влучно висловила Н.Яковенко, важливість «Конституції» Орлика насамперед в тому, що в ній було «зроблено першу спробу “усвідомити” Козацьку державу на формальному рівні. Цей акт уже спирається на “нормальну” модель тогочасної європейської держави: в основу Конституції покладено принцип контракту, що окреслює компетенції та взаємні гарантії “політичного народу” (козацтва) і “володаря” (гетьмана).

До речі, не зовсім вірним є твердження, що конституція Орлика ніколи ніде не діяла – фактично вона якоюсь мірою «діяла» в еміграції та на Правобережжі, контрольованому військами Орлика та Кримського ханства в 1711-1713 рр. Головне – що вона була дуже компромісною і виробленою за надзвичайних, нетипових умов еміграції, про що часто забувають її гарячі прихильники, для котрих цей документ є надзвичайно важливою складовою українського національного історичного наративу.

*ШАНУЄМО ІМЕНА***ПАМ'ЯТІ ВІДОМОГО ВЧЕНОГО-ФІЗИКА,
ЗАСЛУЖЕНОГО ПРОФЕСОРА УНІВЕРСИТЕТУ,
ПЕРШОГО ПРОРЕКТОРА З НАУКОВОЇ РОБОТИ
КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІЛЛІ ЗАЛЮБОВСЬКОГО**

15 червня виповнюється 95 років з дня народження видатного українського вченого у галузі експериментальної ядерної фізики, члена-кореспондента Національної академії наук України, заслуженого діяча науки і техніки України, заслуженого професора Каразінського університету, двічі лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки, першого проректора з наукової роботи Каразінського університету Іллі Івановича Залюбовського.

Понад 60 років його доля була нерозривно пов'язана із Каразінським університетом і 46 років – із університетською наукою.

В університеті Ілля Іванович пройшов шлях від студента ядерного відділення фізико-математичного факультету до першого проректора з наукової роботи.

Він очолював групу вчених, які займалися науковою роботою і підготовкою спеціалістів вищої кваліфікації в Атомному центрі Арабської Республіки Єгипет. У 1966 році захистив докторську дисертацію, з 1967 року – професор. У 1965 році стає завідувачем кафедри експериментальної ядерної фізики, а з 1967 року – проректором з наукової роботи університету.

Під керівництвом Іллі Івановича у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна створено потужну експериментальну базу для розв'язання фундаментальних задач ядерної фізики, радіаційної фізики твердого тіла, радіаційного матеріалознавства, біофізики та медичної фізики, радіаційних випробувань та технологій, а також мікроаналізу речовини. За його ініціативи почали інтенсивно розвиватися експериментальні методи дослідження взаємодії космічних променів з атмосферою і магнітосферою Землі.

Ще на початку цих досліджень під

керівництвом Іллі Івановича було відкрито нове фізичне явище — ефект радіовипромінювання широких атмосферних злив космічних променів, а потім детально досліджено механізм його виникнення.

Багато зусиль Ілля Залюбовський докладав удосконаленню організації наукових досліджень. Сьогодні створені з його ініціативи Іллі Івановича структурні підрозділи, які очолюють підготовлені ним висококваліфіковані спеціалісти, продовжують раніше розпочаті дослідження у співпраці з установами Національної академії наук

та Національного космічного агентства України, провідними науковими ядерно-фізичними центрами інших країн.

Йому належить значна заслуга в організації та розвитку навчально-наукового інституту «Фізико-технічний факультет» університету, першим деканом якого він був.

Університет пам'ятає величезний внесок Іллі Івановича у розвиток університету. Світла пам'ять про нього назавжди в наших серцях!

Валерія ХАРЧЕНКО.